

BARIŞA KAÇMAK BARIŞTAN KAÇMAK

BİR SÜREÇ DEĞERLENDİRMESİ

HACI BEKTAŐ VELİ ANADOLU KÜLTÜR VAKFI

BARIŞA KAÇMAK BARIŞTAN KAÇMAK

BİR SÜREÇ DEĞERLENDİRMESİ

HACI BEKTAŐ VELİ ANADOLU KÜLTÜR VAKFI

ANKARA

2013

BARIŞA KAÇMAK BARIŞTAN KAÇMAK

BİR SÜREÇ DEĞERLENDİRMESİ

Bu değerlendirme metni HBVAKV Merkez Yürütme Kurulu'nca oluşturulan bir komisyon tarafından oluşturulmuştur. Burada yer verilen görüşler HBVAKV Genel Merkezi'nin Kürt sorunu odaklı sürece ilişkin geliştirdiği bağlayıcı görüşlerdir. HBVAKV Genel Merkezi bu görüşlerin değiştirilmesi, güncellemesi, yenilenmesi, yeniden ifade edilmesi vb. tüm haklarını elinde tutar. Bu metin süreç içinde geliştirilen tartişmalardan ve buna ilişkin yayınlardan hareketle hazırlanmıştır. Kaynak göstermek ve ilgili Vakfın adını belirtmek kaydıyla alıntı, atıf vb. kullanım biçimlerine açıktır. Aynı şartlar altında elektronik ya da basılı olarak çoğaltılabilir, dağıtılabilir.

HACI BEKTAŐ VELİ ANADOLU KÜLTÜR VAKFI

ANKARA

2013

İÇİNDEKİLER

SÖZ BAŞI YA DA <i>BÜYÜLÜ</i> BİR SÖZCÜĞÜN MEYDAN OKUYUŞU: “SÜREÇ”	5
I.ŞAŞI BAK ŞAŞIR	12
A. DEVLETEN DOĞRU BAKMAK.....	12
B. DEVLETE DOĞRU BAKMAK	20
II. <i>İLLE DOSTUN GÜLÜ</i>'NDEN <i>DOST DOST İLLE KAVGA</i>'YA	29
SONUÇ	37

SÖZ BAŞI ya da BÜYÜLÜ BİR SÖZCÜĞÜN MEYDAN OKUYUŞU: “SÜREC”

Türkiye’de, üstüne sarılan kat kat çarşafarla bir hayalet olduğuna inanmamız beklenen bir *gerçek* dolaşıyor. Bu gerçek, sarındığı örtüsüyle bütün kapıları tek tek çalıyor; gözlerini belertiyor, uzuvlarını saklıyor, yekpare bir bütünden oluşuyormuş gibi, ezberlediği tek bir hareketi önüne gelene yapıyor ve her önüne çıktığından aynı sorunun yanıtını bekliyor: “Benden korktun mu? Hadi itiraf et, ya benden korktun ve kaçacaksın yani bana karşısın ya da pek sevimli buldun, benimle birlikte diğer kapıları çalmaya geleceksin.” Bu hayalet taklidinin yaratacağı etkiyi güçlendirmek için, peşine takılmış yedi komite de bölge bölge dolaşıyor ve hayaletin bir gün o bölgenin kapısını da çalacağını, hazır olmaları gerektiğini, kadınları “huzuruna kabul etmeyen” *sivil toplum temsilcisi* şihlardan, şeyhlerden başlayarak herkese haber veriyor!

II. Büyük Alevi Kurultayı Türkiye gündemine can yakıcı bir biçimde giren Anayasa sorununa odaklanmıştı ve buna ilişkin yaklaşımında şu saptamalara yer vermişti: “2012 yılının Türkiye için yeni bir anayasa yılı olacağı, TBMM Başkanlığı başta olmak üzere, en yetkili ve sorumlu siyasal aktörler tarafından sıklıkla ve sürekli olarak dile getiriliyor. TBMM’nin en azından başkanlık nezdinde dile getirdiği görüşler ve yasama organının ısrarlı çağrılarına karşın sivil toplum örgütlerinden ya da üniversiteler gibi kimi kurumlardan yeterince karşılık bulamadıklarına ilişkin sitemler, yeni anayasanın içinde bulunulan yılın sonuna yetiştirileceğine ilişkin ifadeler bir arada düşünüldüğünde, bir yandan bu yılın gerçekten de yeni bir anayasa yılı olacağını ciddiye inanamamak için hiçbir nedenin olmadığı görülürken, bir yandan da yeni bir anayasa düşüncesinin doğrudan TBMM içinde bile hiçbir heyecan ve kıpırtı yaratmadığı, bunun için kurulan komisyonun üzerinde uzlaştığı kabul edilen çalışma usulleri vb. gözetildiğinde, bu yılın yeni bir anayasayla kapanacağına olan inanç için herhangi bir makul temel kalmadığı da anlaşılıyor. O halde, ya yeni bir anayasa girişimi baştan ölü doğmuş bir girişimdir ve bir süre sonra, çoğu hayal gibi solgunlaşarak kaybolup gidecektir ya da gerçekten de yeni bir anayasa hazırlanacaktır ama toplumda, en başta TBMM’nin kendi bünyesinde olmak üzere, yeni bir anayasanın gerçekten yeni

bir anayasa olacağına hiçbir biçimde inanılmamakta, böyle bir yenilik beklenmemekte, hatta belki de böylesi bir yeniliğe gereksinim duyulmadığı için istenmemekte, anayasa değişikliği bu kez farklı siyasal aktörler tarafından kotarılsa da, eski bir zihniyetin yeni sözcüklere ve biçimlere dökülmesinden ibaret sayıldığı için, hak etmesi beklenen ilgi ve heyecanı uyandırmaya hiçbir biçimde gücü yetmemektedir. Bu bağlamda Türkiye’de yaşayan farklı kesimlerin, yeni anayasa süreci olduğu ileri sürülen bu süreç içinde, yeni anayasaya karşı tutumlarının bir bekleyiş tutumu olduğu kolaylıkla söylenebilir.”

Bu saptamaların işaret ettiği şey *bekleyişti*. Sözüm ona 2012 yılı yeni bir anayasayla taçlanacaktı ama ülkemizi yeni bir anayasayla taçlandırması beklenen bir türlü gelmiyordu. Gelmemesi de kaçınılmazdı. Çünkü yeni bir anayasa gereksiniminin altında yatan temel gereksinimi, yani bu ülkenin en başat sorunlarından olan Kürt sorununu, Alevi sorununu ve bunların da içinde yer aldığı genel bağlam olarak bir devlet sorununun varlığını görmeyenler, görseler de bunu itiraf edemeyenler; devlet sorununu Kürt ya da Alevi vb. kesimlerin sorunu olarak yapılandırmayı seçenler, bu çerçevede sorunu çözmek değil, krizi yönetmek üzerine mühendislik projesi geliştirenler ve her geliştirilmiş proje sayesinde siyasal, hukuksal, yönetsel ve iktisadi güçlerini biraz daha artıranlar ülkeyi büyük bir bekleyişe sokarken, “beklenenin” kendi dilediği zamanda gelmemesi ya da gelenin beklenen olmaması için ellerinden geleni yapmakla meşguldüler. Bütün kapılar tutulmuş, kapı önlerine silahlı muhafızlar yerleştirilmiş, öncü karakol inşaatlarına hız verilmişti. Sözüm ona siyaseti önemseydiğini, siyasetin artık askeri vesayetten çıktığını, askeri kontrol altına aldıklarını, askerle hesaplaştıklarını ve karanlık dönemlerin aydınlatılacağını ileri sürenler, hukuku tümüyle ve doğrudan vesayet altına alarak askerin karanlık günlüklerini halının altında saklamaya devam ederken, “darbe günlükleri” üstünden ülkeyi hukuktan edenler, belki bir generaller topluluğunu kontrol altına almışlardı ama o generaller topluluğuna hakim olan zihniyet de onları kontrol altına almıştı!

Sonra, ansızın, birden bire “bahar” geldi. Baharın adı *süreçti*. Bu süreç baharının bastıran yaz sıcağı gibi ansızın nereden geldiğini ve nereye evrileceğini kimse bilmiyor gibiydi ama gelmişti ya işte...Eller tetikten çekilmişti; ölüm haberleri gelmiyordu dağlardan ve şehirlerden. Bu sürecin

başına kimileri barış sözünü koydu, kimileri müzakere, kimileri ateşkes dedi, kimileri geri çekilme; kimine göre çözümdü, kimine göre teslimiyet ve hatta ihanet; kimine göre artık zamanı gelmişti; kimine göre zamanı geçmişti de biz farkında değildik. Herkes kendi meşrebince *süreci* bağrına bastı ya da *süreci* mahallesine sokmamak için mahallenin delikanlılarına kaş göz etti! Ancak görüldü ki üzerinde uzlaşmış bir şeydi *süreç*! *Süreç* vardı ve ya ona karşıydınız ya onunla birlikte!

Anlaşılabacağı gibi, *sürecin* varlığı kendisine destek de olsa, düşman da, aslında bir yandan herkesi büyüdü bir haleyle kuşatıyor ama aynı anda, kuşattığı ve yöneldiği herkesi dışarıda bırakıyor, kendi varlığı, yöneldiklerinin ve kapsadıklarının varlığı dışında bir şeye karşılık geliyormuş gibi, kendini kapatıyordu. Sanki *sürecin* yöneldiği sorunla yöneldiklerinin arasında kopmaz bir bağ yoktu: *Süreç* kendi başına bir şeydi; o bir kendinde-varlıktı ve böylece konum alınmalıydı kendisine karşı. Bir kendinde-varlık olarak bütüncüdü, hakimdi; onunla konuşulmak isteniyorsa öncelikle konum alınmalıydı; ona karşı alınan konum belirginleştirilmeliydi; her yöneltilen söze yanıt vermiyordu *süreç*. Bu kadar alıngan, kırılabilir ve duyarlıydı kalbi, bir çocuk kalbi gibi. Kadife keselerde sarılıp sarmalanmalıydı. Yoksa her camdan kalp gibi tuzla buz olurdu ve biz tarihsel bir fırsatı kaçırmış olurduk. Böylece *sürecin* içeriği bir yana, bizatihi varlığı toplumsal varlığımızı kutuplaştırarak parçalamak, mevcut fay hatlarını derinleştirmek, dolaşıma girmeye niyetlenen sözü baştan boğmak, boğulamıyorsa manipüle etmek için seferber oldu. Üstelik bunu yapanlar *sürece* karşı olan ve dökülen kandan kendi milliyetçiliklerini besleyenler değil, tersine sözüm ona milliyetçiliği ayaklar altına aldığı iddia ederken, tam da o milliyetçiliğe kan taşıyanlar, muktedir zihniyetin önünde temennayı erdem bilen sözde özgürlükçü liberaller, *sürece* ilişkin en küçük soruyu “yoksa sen *sürece* karşı mısın?” sorusuyla karşılayanlar, ez cümle bir iktidar şebekesi idi; bir muhalefet cephesi değil. Bu şebeke, topyekun, hep bir ağızdan hepimize yöneliyor ve başımıza astığı Demokles’in kılıcıyla, “bunu sorarsan *sürece* karşısın, *sürece* karşıysan barış istemiyorsun, MHP ve İP ile aynı kefedesin, öyleyse marjinalsin ve hatta belki de terörden beslenen bir teröristsin” nidalarıyla *süreci* anlamanın, *sürece* katılmanın, *sürecin* bir parçası olmanın, *sürecin* sahiplenilmesinin önüne geçiyor! *Süreç*, sahipsiz, öksüz yetim bir sokak çocuğu gibi sokaklarda çarşafı büründürülmüş olarak dolaştırılsın,

dolaştırılsın ki o çarşafın altında kimin, kimlerle, neyi, nasıl yaptığı hiç bilinmeksizin, her durumda sözüm ona sürecin bizatihi varlığına iman edenler, o bizatihi varlığın yüzünün kendi yüzleri olduğunu, süreci kıskançlıkla kimseyle paylaşmaya niyetlerinin olmadığını saklayarak, tam da o hayalet üzerinden bir *gerçeği* inkar edebilsinler! İktidar şebekesi şimdiye değin, en başta Alevilere yaptığı gibi, izlediği yolu izlemeye, sorunun doğrudan taraflarını sorunun dışına atmaya, sorunun parçası olduğunu ileri sürenleri marjinalleştirmeye devam ediyor. Bu bakımdan sürecin sağlıklı bir biçimde işleminin önündeki en temel engel mevcut iktidar şebekesinin siyaset yapma tarzıdır.

Süreç kerameti kendinden menkul, bizatihi bir varlık değildir. Kendisine karşı ya da yandaş olunmaya çağrılacak bir aktör hiç değildir. Kim, bir başkasını sürece karşı konum almaya çağırıyorsa, çağırıldığını daha baştan sürecin dışına atıyor, sürece karşı ötekileştiriyor, süreçle arasına kesin ve aşılmaz bir duvar örüyordur. Aynı ölçüde örülen duvarın arkasında süreç bir şebekenin eline teslim edilmektedir. Bu bakımdan mahallenin delikanlılarına işmar ederek süreç *baharını* mahallesine sokmamaya kararlıymış gibi gözüken MHP'nin süreçle arasına duvarlar örerek duvarın arkasında, süreci AKP'nin üstünde bırakma ve orada boğma politikasıyla, AKP'nin herkesin konumunu sürece göre hizalamasına dönük çağrılarını aynı bapıttır! O da süreçle sorunun tarafı olan bizler arasında büyük duvarlar örmekte ve duvarın arkasında sürecin büyük ağabeyliğini, vasiliğini üstlenirken, tıpkı MHP gibi, bu sahiplenmeden nemalanmaktadır. Her iki durumda da sürecin yöneldiği kabul edilen sorun toplumun elinden alınmakta, bir muktedirler şebekesinin tekeline terk edilmekte ve onların çıkarlarının bekası için seferber edilmektedir.

Ancak muktedirler, ne kadar bir gerçeği bir hayalete dönüştürmeye ya da öyleymiş gibi göstermeye çalışırlarsa çalışsınlar, süreç bizatihi bir varlık değildir; varlığını ancak bizim etimiz kemiğimizle kazanır; bir “vatan değildir, bölünebilir ve dahi parçalardan müteşekkildir”; bir aktör değildir, birden çok aktörün ilişkisi içinde bir aktör olur ya da bir aktöre özdeş sayılırsa, bir hiç; bir bilanço, bir muhasebe kaydı değildir ki o kalemle oynarsan, diğer kalem bozulsun; süreç yönetmek şirket yönetmek değildir; bir istihbarat faaliyeti hiç değil.

Sürecin sahibi ve efendisi yerine kendisini koyan ve biz Alevileri şöyle ya da böyle sürece karşı (içinde ya da dışında, yanında ya da karşısında) pozisyon

almaya çağırınlar, yanıtımızı duymak istiyorlarsa, koruculuğu kabul etmedikleri için boşaltılan yakılıp yıkılan köylerimize, şehirlerin derkenarlarına yığıldıkları yoksullarımıza, gözaltında kaybedilip izi bile bulunmayanlarımızın listesine, neresini kazsan insan kemiği fırlayan topyekun sahipsizler mezarlığına dönüştürdükleri topraklarımıza, oturdukları evlerin tuğlalarına karın tokluğuna ter akıtan amelelerimize, her ay onlarcasını kaza süsü verilmiş cinayetlerle yitirdiğimiz işçilerimize; bunların hiçbirini beğenmedilerse Amerikan mahreçli kırık Türkçeleriyle Alevileri sürekli hedef gösteren kalem efendilerinin yazılarına baksın!

Alevileri pozisyon almaya çağırarak sürecin dışında konumlandırmaya çalışanlar, efendilerinin tek bir işaretiyle ve iflah olmaz sosyalist, Alevi, kadın, Kürt, Ermeni, Gayrimüslim düşmanlıklarıyla ellerin tetikten çekilmesini “şov” olarak görenlerin, önce satırlarla üniversiteyi basıp sonra müsebbip olarak PKK’ya bitiştirilmiş Alevileri gösterenlerin kararmış vicdan aynalarına baksın! Gördükleri karanlık ve karanlıkta gördükleri kendileri ve sürece karşı pozisyonlarıdır!

Sonuç olarak bilinmelidir ki “ama’sız, ancak’sız, fakat’sız; hilafsız, şeksiz, gümansız” Kürt hareketi büyük bir başarıya imza atmıştır. Bu başarı da uluslararası konjonktürün rolü, bölgedeki büyük oyuncuların payı, AKP iktidarının pragmatizmi, çatışan tarafların vara vara vardığı pat durumunun etkisi...ne olursa olsun, başarı, başarıdır. Ancak bu başarının mahiyeti elbette konuşmanın nesnesi olacaktır, olmalıdır, olmak zorundadır. Bu mahiyet üzerine geliştirilen ve geliştirilecek olan her sözün dillendirilmeye hakkı vardır: Bu süreç bir hayalet olarak kalmayacak bir gerçek olarak tecrübe edilecekse, bu öncelikle vazgeçilmez bir koşuldur. Her şey bir yana, süreç neye evrilirse evrilsin, kısacık bir zaman diliminde de olsa, ölüm haberlerinin arkasının kesilmesi sevindiricidir. Ama sürecin asıl başarısı bizce bir başka yerde daha aranmalıdır:

Barış süreciyle birlikte geri dönüşsüz ve açık seçik bir biçimde görülmüştür ki Türkiye’de anayasanın hiçbir hükmü yoktur. Anayasa güç ilişkileri içinde hakim olan aktörler tarafından açıkça askıya alınmıştır. Güç ilişkilerinin varlığı ve bunun bir hegemonya olarak okunma imkanıyla birlikte düşünüldüğünde, toplumun genel sathında anayasanın anlamlı bir değer taşımadığı, hiçbir bağlayıcılığının olmadığı, bu ölçüde de geçtiğimiz yıldan beri yürütülen anayasa tartışmalarının boşa çıkmış kofluğu bir anda ortaya çıkmıştır.

Aynı şekilde, anayasanın askıya alınmışlığının ortaya çıkışı, Türkiye'nin çoktandır hukuk devleti olmaktan çıktığını, hukukun yalnızca siyasal iradenin seçim ve kararlarını biçimselleştiren ve bu biçimselleştirme ölçeğinde, açıkça siyasal bir mevziye dönüştüğünü de göstermektedir. Bunun toplumsal hareketler bakımından anlamı, elbette hukuksal düzlemde verilen ve verilmesi gereken mücadelelerin terk edilmesi olmayacaktır; ancak mücadeleden hukuksal mücadeleyi anlayanların ve mücadeleyi oraya sıkıştırmaya çalışanların ne büyük bir yanlgı içinde olduğu ortadadır. Bu bakımdan demokratik Alevi hareketinin bir bileşeni olarak Alevileri, siyasal mücadeleyi hukuksal mücadele sanan tüm siyasal aktörlere karşı uyardırmayı bir kez daha borç biliriz. Öyle ki anayasanın askıya alındığı böylesi bir sistemde hiçbir Alevinin kendisini evindeymiş gibi rahat hissedeceği hiçbir düzenlemenin olmadığından hiçbir şüphesi olmamalıdır. Bunun Aleviler gibi farklı ve azınlık topluluklar bakımından ne büyük riskler ve hatta tehditler taşıdığı aşıkardır. Ayrıca anayasanın askıya alınmasının işaret ettiği bir diğer önemli nokta, anayasa mücadelesinin terk edilerek artık hiçbir siyasal anlamı ve hukuksal bağlayıcılığı kalmadığı aşıkardır. Mevcut anayasaya ve onun inşa ettiği statükoya ulusalcı reflekslerle sarılmanın ve onun misyonerliğine soyunmanın gerektiği değil, tam tersine yeni bir anayasa gereksiniminin ne kadar can yakıcı bir ihtiyaç olduğunun ve bu can yakıcı ihtiyacın AKP zihniyetine terk edilemeyecek kadar değerli olduğunun fark edilmesi gerekliliğidir. Bu bakımdan yeni bir anayasa yeni bir anayasa olacaksa bununun AKP komisyonlarında kotarılması değil, tersine sokağa açılması gerektiğinin altını bir kez daha kalın çizgilerle çizilmesi gerektiğini beyan etmek isteriz.

Aynı şekilde, adına ne denilirse denilsin, bu sürecin önümüze açtığı bir imkanı da işaret etmeliyiz: Bu imkan aynı zamanda süreci domine etme peşinde koşan her aktörün vurulacağı mihenk taşıdır. On yıllardır süren bir şiddet döngüsünün bir geçiş anı olarak çatışmasızlık sürecine evrilmesi, Kürt hareketi de dahil, sorgulanamazlık zırhıyla donatılanların bu zırhtan arınıp arınmamaya hazır olup olmadıklarını da gösterecektir. Gerek Türkiye'nin en karanlık yıllarının çatışan aktörlerinin kendi üstlerine, kendi dışlarından gelebilecek sözlere ne kadar açık olacağını göreceğimiz gibi, aynı zamanda, gerekse kendi tasarıları dışındaki yaklaşımlara ne kadar açık olduklarını da göreceğiz. Basit bir örnek olarak daha dün seçimler vesilesiyle Selahattin Demirtaş eliyle

Dersimlilere haddini bildirmeye kalkan BDP'nin bugün de, hem de Dersim *tertelesinin* anma yıldönümünde ve onun vesilesiyle Dersimlilere haddini bildirmeye kalkışması ve bunu en olağan hakkıymış gibi, bir muktedirler şebekesinin içinde yer almanın rahatlığıyla yapması bu sınavın herkesin için çok zor geçeceği en açık işaretlerinden biridir.

Süreç mi demiştiniz? Evet, süreç: Kim, üzerinde nasıl bir hak tesis etmeye çalışırsa çalışsın, bize ait, birlikte yaşamamıza ait olan bir süreç: Kimseye terk edilemeyecek bir süreç! Hayaletle dönüştürülmesine izin verilmeyecek bir süreç. Ve en başında Alevilerin ellerinde Türk bayraklarıyla sokaklara dökülerek ilk adımı başarıyla geçtikleri bir süreç; Alevileri sigaya çekmeye çalışanların bir yandan süreç dostu olarak gezerken, öbür yandan ellerindeki kılıcı saklamaya gerek bile duymadıkları bir ortamda hem de: Evet, süreç!

I.

ŞAŞI BAK ŞAŞIR

A. DEVLETEN DOĞRU BAKMAK

Alevi toplulukların içinde bulunduğumuz sürece ilişkin, en azından kimi aktörler nezdinde açığa çıkan yaklaşımlarını birkaç madde halinde sıralayabiliriz. Bunların başında, daha süreç işlemeye başlar başlamaz, alışkın olduğu ve beklenilebileceği gibi, derhal pozisyon alma ya da sözüm ona müdahil olma refleksiyle atılan adımlar gelmektedir. Bu adımlar çoğunlukla süreci yekpare bir süreçmiş gibi gören ve kendisini sürecin dışında varsaydığı ölçüde, süreç içinde bir aktör olarak konumlandırmaya ve bu nedenle gözü kapalı bir biçimde süreci belirleyen şu ya da bu aktöre angajmana dönüşen yaklaşımların ürünüdür. Bu haliyle de muktedirin gör dediğini görmekten ayrı değildir. Aynı ölçüde de süreç ilerledikçe kızgınlıklar, öfkelenmeler, sitemler, büyük-küçük düş kırıklıkları, dışlanmışlık hissi vb. bu yaklaşımın kaçınılmaz yazgısı olarak görünmektedir.

İkinci tür yaklaşımlar ise bunun tam karşı kutbundaymış gibi görünse de iktidarın gör dediğini görmek bakımından aynı safta yer alır; ama bir farkla. Daha dün kadar Alevilerin düzenlediği mitinglerde, çeşitli toplantılarda Kürtlerin varlığına katlanamayan, Kürdün Alevi, Alevi'nin Kürt olamayacağı ezberine iman etmiş olan, Kürtlerin sorunlarıyla Alevilerin sorunlarının belli ortaklıklar içerdiğine ilişkin her görüşü teröristlik sayan ve taptığı biricik tanrı olarak mahiyetinden bağımsız olarak iktidarı görenler, bir gecede, iktidar onlara görmeleri gerekenin ne olduğunu fısıldadığı anda sürecin havarisi kesiliverdiler. Dün, hangi Alevi Kürtlerden söz etse terörist sayan zihniyet, şimdi Kürt sorunu ve barış süreci konusunda Alevileri ikna etmek için akıl adamlar listesinde!

Daha belleklerde dün gibi tazedir: Fethullah Gülen adlı ve kendisine cemaat önderliği yakıştırılan birinin Alevilere dönük, Kürtlere dönük nefret kusan yazıları ve sözleri gün gibi ortadayken, bu kişiyi filozofluk payesiyle

donatan, bu nefreti ondan ödünç alıp bir de Alevilere hoşgörü gömleğiyle pazarlamaya kalkışan, yetmezmiş gibi, ömrünü bir eli yağda bir eli balda, inanılmaz bir dokunulmazlık zırhıyla geçirdiği halde mazlum seviyesine yükselterek sözüm ona çektiği çileler ile Nazım Hikmet'in çektiği çileler arasında bağlantı kurma cüretini gösteren, cumhuriyetin en karanlık yıllarında Aleviler kendilerine bir yön bulmaya çalışırken karanlık iktidarlara göbekten bağ kurup Alevilerle Kürt topluluklar arasına nifak tohumları serpmek için tümüyle iktidar destekli örgütsel girişimlerde bulunan, bunu ört bas etmek için Alevilerin öz örgütlenmelerini sürekli olarak iktidarlara ihbar etmekten geri durmayan, bundan sonuç alamadıkça bu kez de içinde debelendiği iktidar çamurunu bu öz örgütlere sıvamaya kalkan, bu örgütlerin yaptığı mitingleri terörizm, bu mitinglere katılanları Kürt teröristi sayan, Alevilerin ayinlerini kurduğu diyanet taklidi kurullarla yozlaştırmakta sınır tanımayan, Alevilere, sosyalistlere yönelik katliamlarda elinin kana bulandığından kimsenin kuşkusunun olmadığı şahsiyetleri ayine sokmaktan ve postun dizinin dibine oturtmaktan çekinmeyen, yaptıkları sayılamayacak kadar çok, en son övünçle Fethullah Gülen'le ortak cami-cemevi-aşevi projesi geliştirdiklerini ilan eden ve her geliştirdiği proje üzerinden içinden çıkılmaz ve anlaşılmaz mali bağlantılarla muazzam bir servete hükmeden İzzettin Doğan, akil adamlığa bihakkın layıktır! Kürtlere, Ermenilere, Alevilere, ez cümle kendisinden gayrı kim varsa, herkese düşman olan ve can güvenliklerini tehlikeye sokmak üzere hedef gösteren Yeni Akit gazetesinin yayın yönetmeni akil adamlığa ne kadar layıkça İzzettin Doğan da o kadar layıktır. Layıktır, çünkü bu iki ismin seslendiği bir taban varsa eğer, düne kadar Kürt ve Alevi düşmanlığına yönelttikleri bu tabanı, şimdi Kürt dostu olmaya ancak onlar ikna edebilir. Bu metinle birlikte Vakfımız İzzettin Doğan zihniyeti ve kurumsallığıyla, bu zihniyeti saygınlıktan yollarını kesin olarak ayırdığını açıkça beyan eder.

Bu apaçık siyasal konumlanışlarmış gibi görünen konumlanışa eklenen bir üçüncüsü ise doğrudan ve açıkça ama her durumda süreci kendisinin dışında görmekliğiyle diğer iki yaklaşımla aynı zeminden beslenerek milliyetçilik ateşini harlamaya çalışan, bunu milliyetçi reflekslerle karşılayıp bir tür bölünme ve buna bağlı olarak süreç içindeki her aktörü de bölücü olarak ilan etmeye hazır milliyetçi-ulusalcı-kemalist aktörlerin tutumudur. Bu aktörler yaşanan süreci doğrudan ve yalnızca onunla sınırlı olarak “emperyalizmin ve onların

ajanlarının” organize ettiği bir süreç olarak görmekte, bu bakımdan da anti-emperyalizm üzerinden kendilerini devrimci politikacılar olarak sunmaya çalışmaktadırlar.

Bu genel ve çoğun örgütsel bir biçimde ifadesini bulan ve sözde siyasal yaklaşımların dışında, büyük Alevi kitle içinde bizim karşılaştığımız kimi tutumlar da birkaç ayrı başlık altında sıralanabilir.

Bunların başında gelen ise Alevilerin en temel düsturlarından biri olan “yetmiş iki millete bir nazarla bakmak” ilkesinin belirli bir biçimde anlamlandırılmasıyla üstlendiği yanılıcı rolün yarattığı tutumdur. Ayrıntılarına ileride girmek üzere, herkesi aynı nazarla görme ilkesi siyasal bir bakışı dışlayıcı bir biçimde işletilmekte, somut içeriğinden boşaltılmakta ve aynı ölçüde de mevcut sorunun inkarı için seferber edilmektedir; örneğın “biz Aleviler herkesi aynı gözle gördüğümüz için, Türk-Kürt ayrımı gütmeyiz, her zaman birlik ve kardeşlikten yanayız; o halde, biz kimseyle küs değiliz ki adına barış yakıştırılan bu süreç bizimle ilgili olsun” gibi bir yaklaşım bu tutumun açık örneğidir. Ha keza buna bağlanan, buna eşitlenemese bile, bir diğer yan kol bu tutumu “biz kimseyle savaş halinde değiliz, kim kiminle savaş halindeyse, bu süreç de onların sürecidir” diyerek Alevileri dışarı alma yönünde bir girişim sergilemektedir.

Asıl gayri-politik bir zeminde konumlanan ve büyük bir kitleyi kucaklamaya yönelik ve kimi eski-yeni milletvekilinin de yönlendirmesiyle etki alanını olduğundan daha büyük göstermeye çalışan yaklaşım ise endişeli yaklaşım diyebileceğimiz yaklaşımlardandır. Yaklaşımlardır diyoruz çünkü bu grubun içinde de kendi aralarında belli ortaklıklar gözlenebilse de farklılıklar vardır. Örneğın Alevilerin dikkatini doğrudan ve yalnızca 2013 Nevroz’unda okunan Öcalan mesajında geçen İslam kardeşliği ifadesine çeken ve buradan tarihsel bir ittifakı, Osmanlı-Kürt Sünni ittifakını, İdris-i Bitlis’i nezdinde gündeme getiren ve Türkiye Cumhuriyeti’ni Osmanlıyla, Öcalan’ı İdris-i Bitlisi’yle özdeşleştiren, tarihi düz bir çizgiyle birbirine bağlayan bir yaklaşım bunlardan biridir ve hızla yaygınlaştırmaya çalışılmaktadır. Bütün bu endişeli haline karşın bu yaklaşım tam da bütün hızıyla devlet bataklığına doğru ilerlemektedir. Devlet, nasıl ki Kürt sorununu PKK sorununa, PKK sorununu Öcalan sorununa, Öcalan sorununu Karayılan vekaletine indirgeyip adım atmaya hazırlanıyorsa, bu yaklaşım da aynı indirgemecilikle malul. Tarihsel

koşulların ve bu koşullara göre biçimlenmiş aktörlerin mahiyetini, tümüyle özcü ve tarih dışı bir biçimde anlamaya çalışırken, aynı ölçüde Alevileri de özcü bir biçimde kavramaya yaklaşıyor ve belirli bir öz üzerinden onları süreç içinde konumlandırmaya yöneliyor. Oysa burada yaptığımız basit sınıflandırma girişimi bile, böylesi bir özelliğin, hele de siyasal anlamda seferber edilebilecek bir özelliğin olmadığını açık göstergesidir.

Bugün Kürt hareketi PKK ve Karayılan dolayısıyla Öcalan'a indirgenemeyeceği gibi, bu hareketin can suyu olan Kürt topluluklar da sanki bu hareket onlara hiçbir şey katmamış gibi değerlendirilemez. Ayrıca bu hareketi baştan itibaren ve yekpare Sünni bir hareket olarak okumak, devlet gibi düşünmenin açık itirafıdır. Devlet, süreç başlamadan önce, PKK nezdinde Kürt hareketini tehdit saydığı bütün azınlıklarla, Ermeniler ve Aleviler başta olmak üzere, bütün sapkın saydığı dinlerle bitiştirerek bu harekete saldırmayı tercih etmiştir. Süreç başladığı andan itibaren ise, bu kez bu kesimler ile hareket arasına mesafe konulmuş, onlar aktivist ve has Müslüman sayılırken, daha önce PKK ile özdeşleştirilen Aleviler süreci baltalamak isteyen terörist gruplar payesine yükseltivermiştir. Bugün devlet nasıl kendi projeksiyonu doğrultusunda Sünniliğe vurgu yaparak Kürt hareketini böyle kavramak istiyorsa 1514 ittifakını sürekli hatırlatanlar da bir bütün olarak ve devletin çıkarlarına uyacak şekilde bu hareketi Sünniliğin hanesine yazmakta hiç duraksamıyorlar.

Bu kanadın içinde bir diğer endişeli yaklaşım ise, özellikle şimdiye değin Kürt sorunuyla Alevi sorunu arasında belli ortaklıklar gören ama son süreçte Kürt hareketi tarafından bir tür aldatıldığını düşünen ve bundan ötürü kaygılanan bir kesimden kaynaklanmaktadır ve şüphe yok, kaygıları bakımından en haklı kesim de bu kesimlerdir. Özellikle Kürt hareketinin kendi başına ayrı bir Kürt-Alevi sorunu inşa etmeye girişmesi, buna uygun olarak yeni bir Alevilik örgütlenmesine yöneleceğini açıklaması, Alevileri topyekun kendi teslim olduğu bir sembolizmin arkasında yığmaya kalkışması, Nevruz mesajındaki İslam kardeşliği vurgusunu apaçık ve tevilsiz sahiplenmesi, sızan İmrallı görüşme tutanaklarında Gayrimüslim topluluklara ilişkin geliştirilmiş komplo teorilerinin arkasında durulması ve benzeri bir çok örnek bu kesimlerin endişelerine kesin bir haklılık payı tanımaktadır. Bu kesimlere dönüp “şimdiye değin aklınız neredeydi, bu gelişmeleri önceden görebilirdiniz” diye efelenmenin

hiçbir anlamı yoktur ve esasen böyle bir yaklaşım tarih ve siyaseti sabit özlere indirgeyen yaklaşımların ürünü ya da kendi had bilmezlikleridir.

Sesi, görünürlüğü ve temsiliyeti çok fazla olmasa da asıl endişeli Alevi kitleyi bu iki alt yaklaşımdan ayrı düşünmek gerekir; ancak kuşkusuz her ikisinden de beslenmektedir. Ancak bu grubu asıl niteleyen sözcük endişeyle birlikte haklı ve yerinde olarak temkinliliktir. Bu temkinlilik de bütün gücünü yine haklı ve yerinde olarak, sürecin içerdiği belirsizliklerden almaktadır. Sürecin içerdiği belirsizlik derken kastımız sürecin nereye evrileceğine ilişkin bir belirsizlik olmaktan çok, bilfiil yaşandığı haliyle muktedirler tarafından sürecin sarılıp sarmalanmaya çalışıldığı belirsizlik örtüsüdür. Bir yandan iri iri laflarla barıştan ve müzakereden söz edilirken, öbür yandan bunun ruhuna hiç uymayan aynı irilikte salvoların yine iktidar şebekesi tarafından topluma boca edilmesi haklı olarak kuşku uyandırmakta ve Alevi dünyasında bunun karşılığı “padişahta oyun bitmez” olarak ifadesini bulmaktadır. Aynı şekilde ana muhalefet partisi olarak CHP’nin süreç içinde tümüyle atıl kalması, kendini pasifize etmesi ve gayri-siyasi bir varlığa dönüşmesi, bu dönüşümü meşrulaştırmak için de en yüksek perdeden “biz hiçbir şey bilmiyoruz ki ne konuşalım” argümanına sığınması, Aleviler içindeki temkinliliği ve endişeyi daha da artırıcı bir rol üstlenmektedir. Kendileri tarafından hiçbir şey bilinmiyor oluşunun bile siyaseten anlamlı bir yere karşılık geldiğini anlayamayan ve aynı ölçüde de bunu siyaset konusu haline getirerek “çalışmayan” bir siyasal partinin “siyasal” sıfatı epeyce tartışmalı hale gelmiş demektir. Bu Alevi topluluklardan beklenemez ama Alevi toplulukların bunu bir örgüt olarak CHP’den beklemeye elbette hakları vardır; bu beklentinin ne ölçüde gerçekçi olduğu ya da karşılanırsa dahi, nasıl bir siyasal çizgiyle buluşmuş olacağı ayrı bir tartışma konusu olmakla birlikte. Bu endişeli kitle içinde bulunduğu büyük belirsizlik ve buna bağlı temkinlilik içinde, aynı ölçüde büyük bir suskunluğa gömülmüştür. “Konuşanı, size karşı konuşsa bile ikna edebilirsiniz ama susanı asla.” Kim ne konuşursa konuşsun bu belirsizlik döngüsü kırılmadıkça, susan daima ve daima haklı olarak, süreç içerisinde de bol miktarda örneği sergilendiği üzere, sürecin neye evrileceğinden çok, nihayetinde faturanın kendisine kesileceğinden apaçık bir eminlik sergilemektedir.

Özellikle süreci olabildiğince domine etmeye çalışan AKP iktidarının ve

onların güdümündeki kalem efendilerinin daha şimdiden faturayı Alevilere ödetmeye kalkan girişimlerde bulunmaları, PKK teröristlikten aktivistliğe terfi ettirilirken, Alevilerin DHKP-C üzerinden teröristliğe indirgenmesi; barış sürecini baltalamaya çalışanların PKK içindeki Alevi gruplar olduğu iddialarının ciddi ciddi kaleme alınması, Suriye eksenli olarak geliştirilen Alevi nefretinin Kürt eksenliyle birleştirilmesi, Türkiye’den çekilen PKK’lıların Suriye’de süren iç savaşta Sünni ittifakla birlikte hizalanacağına ilişkin uçurulan balonlar, Paris cinayetinde kurbanların Alevi kökenli oluşları, PKK’nın kimi üst düzey isimlerinin Alevi kökenli oluşlarının birden bire hatırlanması ve barışın önündeki engeller olarak işaret edilmeleri, vb. tüm gelişmeler gözetildiğinde bu büyük kitlenin büyük bir sessizliğe gömülmesini kabul etmeyebiliriz, ama anlamaya bile çalışmadan yargılamaya kalkışanları nasıl gördüğümüzü anlatmaya bu dil içinde sözcük bulamıyoruz.

Buraya kadar çerçevelemeye çalıştığımız büyük resme yöneldiğimizde şimdilik şu kadarını söyleyebiliriz: Genel olarak Alevilerin sürece ilişkin bakışını belirleyen iktidar şebekesidir. Muhalif tavırlar için bile bu geçerlidir; bakışın merkezine devletin ya da iktidar şebekesinin gözü oturdukça bu kaçınılmazdır da. Bunun nedeni birden fazla kalemde sayılabilirse de en azından bir noktaya dikkat çekmek süreç gereği son derece önemli gözükmektedir. Genel olarak Aleviler, özel olarak Alevi hareketi (demokratik hiçbir vasfı olmayan ama kendisini Alevi hareketi içinde saydırma başarısını sırtını iktidara vererek kaydeden örgütlenmeler Kürt hareketine yönelik milliyetçi, geleneksel düşmanlıklarıyla; demokratik Alevi hareketi ise hiç kabul edilir ve geleneksel olmayan, icat edilmiş bir siyasal anlayış olarak Kürt sorununa ilişkin kimi kısıt ve kaygılardan kaynaklanan ilgisizlikleri ve uzaklıklarıyla) şimdiye değin, tam da iktidar şebekesinin geliştirdiği stratejiye uygun olarak kendi sorunlarını hep devletten doğru okumuş ve görmüş; aynı ölçüde de bu devletten doğru okumanın yarattığı imkanı da gözden kaçırarak, şebekenin istencine uygun olarak yalnızca kendisi ve kendi sorunları üzerine konuşmayı ve dahi kapanmayı tercih etmiş ya da etmek zorunda kalmıştır. Eğer bu bir zorunluluk olarak ele alınırsa, aynı zamanda Alevi çalışmayı mühendislik projesinin bir başarısı olarak kayda geçirilmelidir. Bu başarının açık anlamı şudur: Kurumsal olarak hep karşı çıktığımız kimlik siyaseti, Alevi hareketinin hapishanesi haline gelmiştir. Temel problemlerden biri budur.

Ancak aynı şekilde, benzer bir perspektiften Kürt hareketine de bakılmalıdır: Kendisini örnek bir deneyim alanı olarak dayatan Kürt hareketi, ders çıkarabileceği başka deneyim alanlarının varlığını ya görmemiş ya da görmezlikten gelmiş, kendi sorunlarıyla başkalarının sorunları arasındaki bağı fark ettiğine ilişkin imayı hep taşımışsa da tam bir iktidar mantığıyla bu bağı kurmayı hep ikincil, ihmal edilebilir bir görev, bir tür zul saymış, bağ kurmak gerektiği yerde de somut olguyla bağ kurmak yerine, “bağ kuracağım aktörü de, olguyu da ben inşa ederim” mantığıyla davranmayı seçmiş, kimlik siyasetinin olanaklarını başarıyla kullanırken, aynı siyasal algının uzun erimli açmazlarını ihmal etmiş ve nihayet kendi inşa ettiğinin rehinesi durumuna düşmüştür. Bu bakımdan Alevi çalıştayları süreci Kürt hareketinin özellikle bundan sonra atacağı adımlar, yapacağı seçimler için bir deneyim alanı olarak şimdi önlerindedir. Bu örneğin okunup okunmayacağını, nasıl okunacağını hep birlikte bekleyip göreceğiz. Unutulmamalıdır ki her ne kadar iktidarın çalıştay hamlesini bir başarı olarak onların hanesine kaydetsek de, aynı zamanda bütün cılızlığına, bütün dezavantajlı konumuna, karşılaştığı bütün baskılara karşın, sonrasında ne yapıp yapamadığı bir yana, çalıştay günlerinde demokratik Alevi hareketinin kendi ölçeğinde başarılı bir sınav verdiği açıktır. Öyleyse bir cümleye indirebiliriz: Demokratik Kürt Hareketi hiçbir şerh düşmeden, hiçbir ezbere takılıp kalmadan, ikincilleştirmenin bütün baştan çıkarıcılığına karşın Alevilik, din ve azınlık sorunu üzerine konuşmayı öğrenmelidir! Yeni bir dil öğrenir gibi öğrenmelidir; aynı şekilde Demokratik Alevi Hareketi de zaten çok iyi bildiği bir dili artık gırtlığın dokuzuncu boğumunda tutmaktan vazgeçmeli ve Kürt sorunu üzerine konuşmalıdır. Bu meyanda beyan ederiz ki:

Kürt sorunu aynı zamanda Alevi sorunudur; Alevi sorunu aynı zamanda Kürt sorunu. Bunun açık anlamı Alevilerin Kürt, Kürtlerin Alevi oluşu değildir. Kaldı ki her Aleviliğine sırtını dönmemiş Alevi, Kürdün Kürt olmaklığıyla cezalandırıldığı yerde Kürt olmayı sevinçle üstlenir ve aynı Alevi bilir ki demokratik reflekslerle şekillenmiş her Kürt, bir Alevinin Alevi olmaklığıyla ezildiği yerde, kuşkusuz bir Alevidir! Baştan beri kimlik temelli siyaset anlayışlarına şiddetle karşı çıkan örgütümüz, aynı karşı çıkıştan sapmaksızın “Kürt sorunu Alevi, Alevi sorunu Kürt sorunudur” ifadesiyle, kimliklere işaret etmez: Bu sorunların ortak paydasına, sorunları sorun olarak kodlayan ve kendi yapılanmasından kaynaklanan her tür sorunu kimliklere göndererek

toplulukların kendisini sorunsallaştırmaya kalkan devlete ve onun üç dönemdir art arda seferber olmuş hali olan AKP iktidarına işaret eder! Aynı şekilde, sorunu kendisi devlet olmasa da, devletli oluşu sorgulama gereği duymadan, devlet mantığıyla kavrayanlar da bu kapsamdadır!

B. DEVLETE DOĞRU BAKMAK

Öyleyse bakışımız farklılaşmalıdır: Sorunu devletten doğru değil, devlete doğru bakarak görmeliyiz. Çünkü sorun devletin bize işaret ettiği yerde değil, devletle ona bakan göz arasında çırılçıplak durmaktadır. Gözlerimizi devletin ya da muktedir parmağının gösterdiği yere değil, devletin ya da muktedirin gözünün baktığı yere, devletin ve muktedirin gözbebeğine dikmeliyiz ki hem sorunu görebilelim, hem de Alevileri kim, nasıl, nereden tehdit etmektedir; Alevilerin dostları ve düşmanları kimlerdir bilebilelim. Her muktedirler şebekesi, tabiyetini istediğinin gözünü kendisine dikmesinden rahatsız olacaktır. Olsun. Ancak ilk elde bakışımızı ve görüşümüzü puslandırıran bir engeli ortadan kaldırmak gereklidir. O da yetmiş iki milleti bir nazarla görme anlayışının gayrı-politik bir içerikle anlamlandırılması ve bu haliyle de tam da politik bir inkarın yollarını döşemek üzere seferber edilmesidir.

Aleviliğın dinsel algısında meydana getirilen ve gelen Sünnileşme eğilimleri dinsel-siyasal, dinsel-kültürel, dinsel-dünyevi gibi ayrımları ne yazık ki manidar kılmıştır. Aynı ölçüde alttan alta bu modernliğin kılıcıyla terbiye edilmiş Sünni dinsel algıyla, herkesi bir nazarla görme anlayışı da tarihsel-sosyolojik, özetle politik içeriğinden boşaltılarak bir tür dinsel inançlara göre insanları ayırmamaya indirgenmiştir ki buna indirgenmesi, bizatihi sözün bir ruhu varsa, o ruha aykırı olarak ayırımın başladığı yeri işaret etmektedir zaten. Oysa söz, öncelikle kendi tarihsel bağlamında düşünülürse, belirli bir anlamda dini ele geçiren dünyevi olanı kendi meşrebince dinselleştiren bir zihniyetin çizdiği sınırlara karşı bir meydan okumadır! Bu bağlama sadık kalıncaksa, açıkça ve kestirmeden söylenirse, bu söz ister kendini din olarak, isterse dinden arınmış gibi görünen bir politika olarak sunsun, herhangi bir otoritenin insanlar arasında çizdiği sınırların, bu söze inananlar nezdinde hiçbir değerinin olmadığını işaret eder. Somut olarak bugünkü tarihsel çerçevede bu sınırları çizen ulus-devlettir ve ölçüleri de kendince dayandığı ulus anlayışından türetilmiştir. O halde söz, mevcut hegemonik din anlayışının çizdiği sınırları ilga ettiği gibi, onun ulusallaşmış biçimlerine de karşı çıkar ve ilgaya yönelir. Yoksa tam da bu sınırların çizdiği bölgeleri görmemek, ayırdığı insanları görmemek,

inkar etmek için kullanılamaz. Oysa bugün bu söz politik olarak görmezden gelmeye, yok saymaya, giderek inkara varacak bir şekilde seferber edilmektedir. Öncelikle bundan vazgeçilmelidir. Çünkü bu anlayışla “milletlere” yönelme apaçık devletten doğru bakışın onaylanmasıyla sonuçlanmaktadır.

Sözün ya da düsturun seferber edilmesinde dikkat çekilmesi gereken ikinci temel boyut bakışın/görüşün yetmiş iki millete yöneltmesiyle, bakan/gören gözün mahiyetinin gözden kaçırılmasıdır. Yani baktığımızı bir nazarla görelim de, peki nazar eden kim? Dönüp kendimize bu soruyu sormalıyız: Yetmiş iki milleti bir nazarla gören şah mı, derviş mi, abdal mı; kim? Şahın yetmiş iki milleti bir nazarla görmesiyle, dervişin ya da abdalın, meczubun, seyidin, pirin, mürşidin, talibin görüşü bir ve aynı görüş müdür? Bir ve aynı anlama gelir mi? Eğer buna evet deniliyorsa, yetmiş iki millete bir nazarla bakan, yurttaşlık eksenli hukuksal bir doğrultuda herkesi eşitleyen modern ulus devletin ta kendisidir! Bu durumda bu söz ulus-devleti niteliyor olabilir mi? Aleviler Kürt sorununa yaygın olarak, devletten doğru baktıkları ölçüde, Şahın gözüyle bakmışlar ve sorunu –üstelik Kürt nüfus içinde ciddi bir Alevi ağırlığının varlığına karşın- görememişlerdir; Dillerine pelesenk olan eşitlik, ne yazık ki tam da bu baptan, en büyük eşitsizliği gözden kaçırmaya vesile olmuştur. Aleviler hiç şah olmamıştır ama ne yazık ki şah gibi bakmayı “öğrenmiştir”. Öğrenilmiş bu bakışı terk etmenin, yeni bir bakış geliştirmenin tam zamanıdır.

Ancak biz Aleviler gönül rahatlığıyla kendi bakışımızı sorgulamaya hazır olduğumuzu beyan ederken, bize bakanın da kendi bakışını sorgulaması gerektiğinin apaçık farkındayız. Toplulukları birbirine karşı şah gibi baktıran şebekenin ilgası ve yeni bir birlikte yaşam inşa edilecekse, bunun inşası için özellikle sosyalistler, Kürt hareketinin demokratik bileşenleri başta olmak üzere, tüm demokrat kesimlerin Alevi sorunu konusunda, artık cehaletten ve kibirden arınma vaktidir! “Biz otuz yıldır bedel ödüyoruz” diye söze giren, bu bedeli ödeyenlerin içinde ağırlıkla Alevilerin de olduğunu fark etmeli ve utanmayı bilmelidir! Eğer Alevileri coğrafyaya göre bölüp parçalamıyor, yani AKP iktidarı gibi meseleye yaklaşmıyorsa. Aynı şekilde, “Alevi sorunu ne ki, eninde sonunda din sorunu, kolayca çözülür” saflığı zamanı çoktan gelip geçmiş bir naiflik değilse, sorunu ötelemenin, ikincilleştirmenin, önemsememenin ve dahası, mevcut iktidar şebekesinin soruna yönelik tarzlarıyla hiçbir kavgasının

olmadığının işareti olabilir. Aynı bağlamdan olmak üzere din sorununun her halükarda bir “gericilik, bir afyon, sınıf mücadelesini sözüm ona geriletken bir şey olduğunu sananlar” dönüp kendi temel referanslarını bir kere daha hatmetmelidirler! Hatmetmelidirler ki bu sözü kolayca ağızdan atan da dahil olmak üzere, sözü söyleme rahatlığını onlara sunanlar, bütün kültürlerini gönül rahatlığıyla modern, kentli evlatlarına , kendi dinsel algısı gereği açmaktan geri durmayan ve onların gittiği yere giden, onların düştüğü yerde düşen Alevilerdir! Alevilerin sorunlarının yalnızca Alevilerle ilgili olduğunu sananlar, sınıf mücadelesiyle, Kürt sorunuyla ilgisi olmadığını düşünenler derin ve çok tehlikeli bir yanlgı içindedirler. Üstelik bu sorunların kimlik siyaseti içinde bitiştiğini, ortak noktalarının bu olduğunu sananlar da aynı tehlikeyle karşı karşıyadır!

Süreci bu bağlam içinde okumaya başlamak önemlidir. Süreç eğer şunu bile başarsa büyük bir adıma vesile olmuş olacaktır: Mevcut iktidar şebekesinin yürüttüğü atomizasyona ve inşa ettiği kimlikler hapishanesine karşı, farklı toplulukların birbiri üstüne konuşmaya başlamaları, sınırların birbirine açılması, açılan sınırlardan önyargı ve nefretle yüklü söylemlerin geçişine değil, ki onlar için bu sınırlar zaten hiç olmadı, birbirine karşı, birbirlerinin sorunlarına karşı kendi özgül sözlerini geliştirmelerine fırsat verecek bir açılma: Bunun ön koşulu da tüm tarafların herhangi bir düzlemde hakikatin kendilerinde tecelli ettiğine ilişkin tekelci yaklaşımları ve söylemleri baştan reddetmeleri gereğidir! Bu bakımdan böylesi bir zemin toplulukların birbirleri hakkındaki ezberlerini gözden geçirmelerini sağlayarak “zehirleyici cehaleti” gidermeye yönelik bir araç olarak iş görecektir. Ama bir yandan sözüm ona herkes sürece çağrılırken –böylece esasen kimsenin sürecin içinde olmadığı baştan kabul edilirken-öte yandan “Her Müslüman şeraiti ister” diye söze girerseniz, bu sürecin içinde işleyen başka süreçleri daha baştan çöpe atmış olursunuz! Bu, aynı zamanda sizin de süreci yekpare, homojen, monolitik bir yapı olarak gördüğünüz anlamına gelecektir ki Alevilerin başlarını vuracak yeni beton duvarlara ihtiyacı yoktur! Özetle; Aleviler kendilerini ve başkalarını iktidarın aynasından görmeyecekse, kimse de görmeyecek demektir bu: Kendilerini iktidarın dev aynasında seyredenlerin Alevilerin iktidarla kurduğu ilişkinin yanına yaklaşmaya bile hakkı olmayacaktır! Unutulmamalıdır ki hepimiz aynı iktidar şebekesinin içinde yaşıyoruz; farklı biçimlerde, farklı yüzleriyle ve yüzlerimizle. Öyleyse bu şebekeden yalnızca Alevilerin

zehirlendiğini ileri sürmek kimsenin haddine değildir!

Devlete doğru bir bakışın bize gösterdiği fotoğrafların başında yeni bir siyasal bağın inşasının kaçınılmaz olduğu gelmektedir. Bu aynı zamanda siyasalın yeniden inşası da olacaktır. Bu ülkenin, en temelde yurttaşlığın inşasından başlanarak, devamında yurttaşlığın üretimine kadar bir dizi sorunla malul olduğu açıktır. Sorun, bugünlerde anayasa tartışmalarında kilitlendiği haliyle yurttaşlığın nasıl tanımlanacağı sorunu olmaktan çoktan uzaklaşmış ya da bunu aşmıştır. Yurttaşlığın ve esasen buna bağlı olarak siyasal bağın herhangi bir etnisiteye, dine, dile vb. bir yere bağlanmaksızın tanımsallaştırılması gerektiğinde elbette hiçbir kuşku yoktur. Ancak aynı ölçüde gözetilmesi gereken şey, bunun nasıl üretileceğidir de. Bunun somut anlamı da şudur: Mevcut yurttaşlığa ilişkin itiraz etnik, dinsel, dilsel temellerle sınırlandırılmaz. Örneğin eğitim sistemine ilişkin pozisyonlar (imam-hatip okullarının olduğu haliyle varlığından, mevcut müfredatının tüm boyutlarına kadar), aile rejimine ilişkin pozisyonlar, cinsiyet ve cinsellik rejimine ilişkin pozisyonlar ve nihayet kamu gücü, kamu hizmet rejimi ve yeni bir kamusalığın nasıl inşa edileceği gibi problem alanları doğrudan yurttaşlıkla ilgilidir! Oysa sözüm ona sorunu en temelde yurttaşlıkla ilişkilendirenler sanki sorun hukuksal tanımla bitiyormuş gibi, yurttaşlık buna indirgenebilirmiş gibi, nasıl bir yurttaşlık istediğini çeşitli yasal girişimleriyle açıkça belli eden AKP hükümetine mecliste destek vermekten hiç de geri durmuş değillerdir! Eğer sorun hukuksalsa bunun açık anlamı mevcut anayasanın bile gereksinimi karşılayabileceğidir.

Ama daha ötesi de var: Yurttaşlık sorununu hukuksal olarak kavrayanlar dönüp hemen önlerindeki örneklere baksınlar; bu ülkenin hukuksal olarak gerçek anlamda yurttaş grupları varlıkları giderek azalmış olan Ermeni dostlarımız, varlıkları tüketilmek üzere sistemli bir politikaya maruz bırakılmış Süryani dostlarımız ve nihayet varlıkları tükendi diyebileceğimiz Ezidi dostlarımızdır. Çünkü yalnızca bu dostlarımızın bu siyasal birlikle ilişkisi saf bir hukuk ilişkisine indirgenmiştir! Ve aynı dostlarımız bu siyasal birlikle hukukun dışında da bir bağ kurmak istediklerinde yüz geri edilmektedir. Öyle ki Hrant Dink'in şu sözü, böyle bir sözün bir insanın ağzından nasıl çıkabildiğini tasavvur edince, bırakalım yurttaşlığı bir yana, insanı insanlığından utandıran şu sözü bir tokat gibi hepimizin suratında hala patlamaktadır: “Evet, bu ülkenin

topraklarında gözümüz var; alıp bir yere götürmek için değil, altına girmek için!” Yalnızca altına girmek için, yaşadığı toprakla bağ kurmasına izin verilmiş, onun dışında o toprakla olan cümle tarihi yağmalanmış, elinden alınmış, yeni bağ kurmasına izin verilmemiş, her an altına girilecek o topraktan da edilebileceğine ilişkin tehditlerle üstüne gelinmiş ve Anadolu’nun cümle şehrinde altına girdiği topraklar da çeşitli aşağılamalara uğratılarak ellerinden alınmış Ermeni dostlarımız, has, en saf haliyle hukuksal olarak tanımlanmış yurttaşlarımızdır! İstedığımız bu mudur?

Bu değilse, yeni bir siyasal bağ ve yeni bir siyasallık inşasını yurttaşlık tartışmalarına indirgeyemeyeceğimiz gibi, sözüm ona taktik başarılar adına şu ya da bu özellik üzerinden, şu ya da bu kesimin kazançları ve kayıpları üzerinden de, bir tür özgürlük hayaletine de teslim edemeyiz. Somutlaştırırsak, biz Aleviler dün Nesimi’nin dediği gibi, Arabi Farisi bilir ama “Arabi Farisi bilmem, dile minnet eylemem” deriz! Kürdi Türki bilir de dile minnet eylemeyiz. Herhangi bir dilin özgürlük konusu olması bizim havsalamızı aşar! Hele kendi siyasal kurucu rolünü devlete teslim etmiş herhangi bir dinin özgürlük çığılığı ise bizim için karabasan çığığından başka bir şey değildir! Diller, dinler, etnik aidiyetler özgürlükle ilişkilendirilemez. Yıllardır mücadelesini sürdürdüğümüz üzere burada büyüdü sözcük özgürlükken, bu büyüüyü bozmaya muktedir sözcük eşitliktir! Özgürlük arayışı, her zaman, kendisine yönelen en büyük tehdidi, devleti, merkeze alarak ve devletin pozisyonuna göre konumlanarak söze girer! Oysa merkeze alınması gereken devlet değil, yeni bir siyasallıktır ve bunun temeli de eşitlik olacaktır! Başlı başına hukuksal eşitlik değil, öncelikle *siyasalda* eşitlik!

Bu anlayış doğrultusunda, eğer içinde bulunduğumuz süreç eşitliğe doğru evriltilecekse, öncelikle sürecin devletin tek başına ve kendi ulusal, uluslararası, bölgesel ve küresel çıkarları doğrultusunda belirlediği bir süreç olmaktan çıkarılması gerekmektedir. Sürecin bu yanıyla iktidar merkezli bir siyasal süreç olmaktan çıkıp toplumsallık merkezli bir siyasal sürece evriltilmesi şarttır. Süreç, devletten ya da onun olduğu hali, yani seferber edilmiş haliyle AKP iktidarından topluma doğru tek yönlü bir akış olmaktan bir an önce kurtarılmayı beklemektedir. Aynı bağlamda, muktedirlerden topluma doğru akışlarla ilerleyen sürecin çok fazla gideceği bir yer yoktur; süreci ileriye taşıyacak olan, seferber edilmiş toplumsallık olacaktır. Bunun yolunun ise akıl

adamlar seferberliğinden geçmediği açıktır.

İktidar şebekesi, akıl adamlar projesiyle her halükarda kendi kafasında olgunlaştırdığı biricikleştirilmiş bir hakikati, yine seçimini ve görev dağılımını tek başına başbakanın yaptığı bir heyet eliyle, hiçbir fikri olmaksızın refleks gösterdiğini ya da gösterebileceğini varsaydığı yani bu bakımdan cahil saydığı topluma akıtmaktadır! Bu sözde bir barış/müzakere/çözüm sürecinin aracı olamaz; bu olsa olsa depolitizasyon ve dezenformasyon sürecinin aracı olabilir. Eğer bu bir süreçse, süreç sancılarla, çelişkilerle, tutarsızlıklarla, belirsizliklerle, geri ve ileri adımlarla örülüdür demektir; bir ya da kişinin kafasında şekillenmiş betondan rüyalarla değil! Çözüm herhangi birinin kafasında hazır ve nazır olamaz! Kuşkusuz, süreç içindeki her aktörün kafasının arkasında gizli-açık ajandalar olacaktır. Bundan doğal bir şey de olamaz. Kimse de bunu eleştiri konusu yapamaz. Ancak sorun gizli-açık ajandaların varlığı değil, sorun belirli aktörlere bu lüks tanınırken, bu aktörler dışındaki tüm bir toplumun bundan yoksun bırakılması, dolayısıyla da belirli bir ajandaya mahkum edilmeye çalışılmasıdır.

Sürecin merkezine toplumsallık oturtulabildiği ve bizzat nesnesini de yeni bir toplumsallık arayışı olarak konumlandığı ölçüde süreç gerçekten bir barış ya da çözüm süreci olabilir. Bunun dışındaki her adım yalnızca sorunu öteleme ya da kriz yönetme adımı olarak kalacaktır. Ancak kuşkusuz, içinde bulunduğumuz sorunlar ve yeni gereksinimlerin ağırlığı karşısında, sürecin ciddiye alınmayacak ölçüde hafifliği, “öyleyse küstüm oynamıyorum” diyenlerin haklı olduğu anlamına gelmez. Hele hele Kürt hareketinin bu süreç içinde taktik adımlarını, birer adım ve birer taktik olduklarını gözetmeksizin, içinde şekillendikleri konjonktürü ve bileşeni oldukları stratejiyi gözetmeksizin politik bir manifesto derekesine yükselterek Kürt hareketine karşı mesafe almak kabul edilemez. Ona karşı sırtını dönmeye kimsenin hakkı olmadığı gibi, böyle bir lüks kimseye tanınmamıştır. Böyle bir lüksle hareket edenlerin son derece meşru gerekçeleri olmakla birlikte. Meşru olması anlaşılabilir olmasından öte değildir.

Gerçekten de sürecin nasıl başlatıldığı gözetildiğinde, toplumun geniş kesimlerinden, örgütsel siyasal oluşumlarından, toplumu domine eden başat aktörlerden doğru gelen güçlü bir çözüm arayışı ya da barış çağlığı söz konusu olmaksızın sürecin birden bire ısıtılmış halde önümüze konduğu açıktır. Bir akademisyenimizin benzetmesine başvurursak, gerçekten de birileri sessiz

sedasız önlükleri takmış, mutfağa girmiş, hangi malzemeyi nasıl kullanacağına karar vermiş, o malzemeden hangi yemeği, nasıl yapacağını belirlemiş, nihayet hangi ateşte o yemeğin pişeceğini seçmiş ve yemeği yapmış, sonunda da önümüze servis yapıp, buyurun tadına bakın demektedir! Böyle kotarılmış bir yemeğin servis edildiği bir sofrada ne işinin olduğunu sorgulama hakkını, bizzat süreci böyle kotaranlar, sofraya buyur ettiklerine kendiliğinden tanımış olmaktadırlar. Hem sofrayı böyle kurup hem de sofrayı böyle kurulmaz diyenleri susturmaya da kimsenin hakkı yoktur! Hele de böyle kurulmuş bir sofrayla karşılaşan bir Alevinin tüylerinin diken diken olmamasına şaşırarak gerekir.

Çünkü süreci böyle yöneten ya da sofrayı böyle kuranların tarihi “Alevilerin kestiği yenmez, yemeği yenilmez” söyleminin de tarihidir. Alevilerin kanlarını ve mallarını kendilerine helal sayanların tarihidir. Böylesi bir tarihle derdi olduğuna ilişkin bir işaret göstermek şöyle dursun, bu tarihe gururla sahip çıkanların kurduğu bir sofrada Aleviler ancak sofradaki yemeğin “kurban eti” olabileceklerini kendiliğinden bilirler! Öyleyse Alevilerin yapması gereken ilk şey, sofradan olabildiğince uzağa kaçmak mıdır? Ne sofraya davet beklemek, ne sofranın kurban eti olmak! Öncelikle ve öncelikle, sofrayı kuranın bir iktidar şebekesi olduğunu fark etmek. Aynı ölçüde tehdidin nereden geldiğini de fark etmek.

Kürt hareketinin şu ya da bu bileşeni, şu ya da bu nedenle koşa koşa bu sofraya oturmuş olabilir; hatta bu sofranın nasıl büyük özverilerle, nasıl büyük bir hassasiyetle ve nasıl bir ustalıkla hazırlanmış olduğuna ki el hakk, öyledir, övgüler dize dize herkesi yemeğe oturtmak için iştah açıcı bir biçimde yemeği bir gösteriye dönüştürebilir. Kürt hareketi böyle yapsa dahi, Alevilere düşen öncelikli şey bunu yapan Kürdü eleştirmek değildir! Aynı şekilde, bunu yapan Kürtten korkmanın bir anlamı da yoktur! Çünkü hangi Kürt, hangi dehşet verici iştahla kimi sofraya davet ediyor olursa olsun, en nihayetinde Alevilerin dinin din olmadığını, onların yaşam hakkının bile olmadığını söyleyen o Kürt değil; mevcut hegemonyadır! Dolayısıyla hegemonyayı gözden kaçırıp Kürde çatmak demek, esasta tam da hakim iktidar aparatının iradesine teslim olmak demektir. Oysa tam da içinde bulunduğumuz konjonktür gereği Kürt bir aktörün o sofraya oturması, tam da böyle kurulmuş bir sofrayı krize sokmakta, sofrayı topluluk olmadan kurmaya kalkanları köşeye sıkıştırmakta, daha düne kadar yemek pişirenleri “bunlar katil, bizi zehirliyorlar” diye göstermeye çalışanların,

kustukları zehri yuttukları bir sofraya dönüştürmektedir!

Aleviler için geçerli olan sosyalistler için haydi haydi geçerlidir. Oysa acı ve üzüntüyle izliyoruz ki Türkiye sosyalist hareketi sürecin başından beri derin bir hayal kırıklığı ve buna bağlı bir küskünlük ile hareketsizleşmiş haldedir. Sanki Kürt hareketi her daim ve sonuna kadar sosyalist taleplerin peşinden gitmiş de süreçle birlikte sosyalistlere sırtını dönmüş, onları satmış gibi bir hava yayılmaktadır. Oysa öncelikle bize düşen ilk şey, Kürt hareketinin son derece büyük ve ağır sonuçları olan bedeller ödeyerek geldiği yeri, kendi izlediği program ölçüsünde elde ettiği bu büyük başarıyı takdirle selamlamaktır. Daha attıkları ilk adımda tökezletmeye çalışmak değil, ilk tökezlediklerinde mahallenin büyük ağabeyliğine soyunup “biz dememiş miydik” değil! Biz Aleviler olarak her tür akıl hocalığını ve büyük ağabeyliği şiddetle reddediyoruz. Elimiz Kürt dostlarımızın elidir.

Bu baptan olmak üzere de tüm Alevileri, dikkatlerini öncelikle Kürt hareketinin adımlarına çevirmekten çok, öncelikle AKP iktidarının adımlarına çevirmeye, bu iktidarın her tür adımını izlemeye, her tür adımına müdahale etmeye hazır olmaya, AKP ne kadar bunun peşinde olursa olsun, süreci AKP'ye teslim etmemeye, AKP'nin süreci tehdit eden biricik ve en gerçek dinamiğin örgütlenmiş biçimi olduğunu fark etmeye çağırıyoruz.

Ancak elbette ki bu çağrı süreç içinde yer alan diğer aktörlere karşı bir duyarsızlık çağrısı değildir. Tersine, bu duyarlılık yukarıdaki farkındalık çağrımız ölçeğinde son derece önemli bir rol üstlenecektir. Çünkü önceliğimizi iktidarı görmeye verdiğimiz sürece, iktidarın diline ve kibrine teslim olan, kendisi de ezilmiş bir topluluğun mensubu olsa da, her fırsatta Alevileri yok saymaya hazır, var saydığı anda da ancak azarlamak ve ders vermek için varsayan muktedir dilin sadece mevcut siyasal iktidarın dili değil, tersine mağdur edilenlerin de dili olduğunu kolayca fark edebiliriz. *Sürecin* büyümesine kapılıp yelkenlerini büyüünün hayali rüzgarlarıyla dolduranların yükselişi çabuk ve yumuşak ama düşüşü son derece ani ve sert olacaktır. Eşitlikçiliği kendi dillerinde yuvalandıramayanların lütfedilmiş hoşgörülerıyla Alevilere biçeceği rol, en fazlasından onları sofraya buyur etmek ya da kurban eti olarak yemeğe katmak olur. Oysa biz Aleviler ikisini de istemiyoruz. Bunların yerine herkese üçüncü seçeneğin varlığını hatırlatıyoruz:

Taktik başarılar uğruna “zalimin talim ettiği yola”, “yeryüzünün halifesi

hünkara” minnet eylemektense, sürecin büyüsunü sokağın gerçeğine dönüştürmek! Akil adamlara övgüler dizmektense, sokağı soğuk aklın pazarlıkçılığından arındırmak ve barış ile çözüm istencinin ateşiyile harlamak! “Kardeşler arasında hesaplaşma olmaz, helalleşme olur”un sürmeyi gözünden çeken kurnazlığına gözlerimizi kapatmaktansa, kardeş olduğunu iddia edenin önüne “parasını verir, öldürürüm” zihniyetiyle kotarılmış Roboski’yi koymak! Kardeşler birbirinden büyüktür, küçüktür, öncedir, sonradır, kadındır, erkektir, zengindir, yoksuldur...Bir kardeşlik toplumunu baştan reddetmek! Dostların siyasal birliği için devleti değil, en başta toplumu, devlet merkezli siyaseti değil, toplumsallığı seferber etmek. Ya dostun dili, dini, cinsiyeti, etnisitesi, varsılı, yoksulu, işçisi, burjuvası olmaz mı? Olur elbette. Ama Aleviler olarak bizler acı bir tecrübeyle biliyoruz ki kardeşlik karındaşlıktan geldikçe, kardeşinizin eli sizin kanınıza batsa da, kardeşinizin eli sizin kanınızla yoğrulmuş terinizden hiç çıkmasa bile kardeşiniz olmaya devam etmekte ve kardeşlik tam bu zulmün üstünü örten yeşil bir şal, bir bayrak gibi salınmaya devam etmektedir. Oysa dostu dost kılan eylemidir; karındaşlıkla sarıp sarmaladığı eşitsizlikçi sıfatları değil. Dostun dost olduğunu ya eylemiyle bilirsiniz ki dosttur, ya eylemiyle bilirsiniz ki düşmandır! Oysa kardeşliğimizi iddia edenler sürgit bu eşitlikçi zulüm çarkının üstünde dans etmek istemektedir. Öyleyse gözümüz “kardeşimize”, gülümüz dostluğunu eylemiyle göreceğimiz dostumuzadır!

II.

İLLE DOSTUN GÜLÜ'NDEN DOST DOST İLLE KAVGA'YA

Madem ki dostluğu eylemle göreceğiz, öyleyse eyleme bakacağız, eylemi çözümleneceğiz, söze tek başına takılmayacağız: AKP'nin sözüne nasıl tek başına takılmıyorsak, o söz ancak güç olarak örgütlenip karşımıza çıktığında bir değer taşıyorsa, sürecin diğer aktörlerinin sözlerini de kerameti kendinden menkul sözler olarak kabul etmeyeceğiz demektir. Sözü eylemle sınavacağız ve içinde bulunduğumuz süreç hem Kürtler, hem Kürt hareketi ve hem de Aleviler ve Alevi hareketi açısından tarihsel bir fırsat sunmaktadır: Türkiye Cumhuriyeti kuruluş mantığı ve mantık içinde inşa ettiği ulus anlayışı gereği, Alevilikle hiçbir sınava girmemiş ya da ironik bir ifadeyle Cumhuriyet'in böyle tarihsel bir fırsatı olmamıştır. Oysa şimdi Kürt topluluklarının ve Kürt hareketinin önünde böylesi altın bir fırsat durmaktadır! Aynı fırsat Alevilerin ve Alevi hareketinin önünde de durmaktadır. Ancak Alevilerden daha çok Kürtler ve Kürt hareketi için bir fırsattır bu. Şöyle ki; Aleviler kendi tarihsel birikimleri ve bu birikimin tortuları bile kalmış olsa, geriden geriden kıpırdanıp duran ve özellikle de Cumhuriyet'in hiç unutulmasına fırsat vermediği refleksleri gereği, kim ne derse desin devlete karşı daimi ve iflah olmaz bir güvensizlik, en azından bir temkinlilik içindedirler! Bu güvensizlik ve temkinliliği zan altında bırakan aktörler, eylemler, olaylar elbette Alevilerin karşısına, özellikle sırtını devlete yaslamamanın rehavetiyle konuşanlar ya da kendi günahlarını Alevilerin sabunuyla temizlemek isteyenler tarafından konulacaktır; bunlar üstelik gerçek örnekler olacaktır ama bu, saptamanın geçersizliğini değil, tersine gücünü berkiten bir durumu işaret eder. Özellikle azınlık gruplar içinde gözlenebilecek bu gibi örnekler, azınlık gruba içkin köklü bir refleksin ters yönde kanıtıdır. Bu bakımdan İzzettin Doğan'ın her daim devletin Aleviler içindeki Truva atlığına, hatta yer yer koçbaşılığın soyunması tesadüfi, keyfi ya da kişisel bir seçimin ürünü değildir. Oysa Kürt toplulukların tarihleri devletin tarihiyle iç içe geçmiş bir tarihtir; farklı dönemlerde farklı ilişkiler kurma kapasitesi yüksek bir topluluk olarak Kürtler Alevilerden farklı olarak, açıkça bir devlet deneyimine sahiptir. Bundandır ki devlet deneyimine sahip olmayan ya da geç dönemlerde yavaş

yavaş sahip olmaya başlayan bir topluluk olarak Aleviler devlet söz konusu oldu mu söz geliştirememekte ya da geliştirse bile kekelemekte, yalpalamakta ve çoğunlukla da ağızlarından çıkan söz yanlış olmaktadır; doğru olsa da bu söz bir türlü eylemsel karşılığını bulamamaktadır. Oysa bu tecrübeye sahip Kürt topluluklar bu alanda neredeyse “profesyonelleşmiş” bir ustalığa sahiptir. Bu sayededir ki Kürt hareketi bugün elde edebildiği başarıyı, ödediği bedelle ve sahip olduğu tarihsel-siyasal mirasla kıyaslanamayacak ölçüde de olsa, elde edebilmiştir. Yalnız sınav tam bu anda başlamaktadır. Bir şairimizin, Turgut Uyar’ın güzelim sözleriyle dile getirdiği gibi, “efendimiz acemilik” olabilecek midir, yoksa kendi ustalığımızın kendi başımızı döndürmesine izin verecek miyiz? Bu soruyu yanıtlaması gereken Kürtler ve Kürt hareketidir. Bunun apaçık siyasal karşılığını merak edenlere hemen söyleyelim: Kürt hareketi bu süreçten devletle barışarak mı çıkmak istemektedir, yoksa gerçek bir barışın ancak toplumsal bir barış olacağı ve bunun da yeni bir siyasallığın inşasıyla mümkün olduğu ideale katılacak mıdır?

Sürece bu perspektiften baktığımızda istesek de istemesek de gelişmelerin Kürt hareketinin devletle barışması ya da barıştırılması doğrultusunda seyrettiğine ilişkin güçlü emareler vardır.

Dışarıdan içeriye doğru yönelirsek, kimilerince barış süreci adı verilen sürecin zamanlaması dikkat çekicidir. Barış sürecinin, bölgesel savaş tamamlarının bütün çığırtkanlığıyla çalınmaya başladığı, öyle ki bu uğurda Başbakan Erdoğan’ın kendi tarihinin en önemli parçası olan, Hüseyin’in katili Yezid’i bile nihayet alçaklıkla damgalayacak kadar her şeyden geçtiği bir dönemde, Türkiye ile İsrail arasında sözde inşa edilen buzdağlarının eridiği bir dönemde, ABD’nin doğrudan müdahalesiyle başlatılmış olması son derece manidardır. Süreci kuşatan koşullar haklı olarak Türkiye’nin sorunu çözmek mi, yoksa uluslararası plandaki hesapları için sorunu belirli bir biçimde yeniden inşa etmek mi peşinde olduğu yönünde haklı soruları gündeme getirmektedir.

Türkiye’nin bölgede üstlenmek istediği yeni roller ile yürüttüğü Kürt politikası arasındaki gerilimin artık dosta düşmana ayan olduğu, bölgedeki güç dengelerinin değişmesiyle birlikte Kürt hareketinin uluslararası bir aktör olarak ağırlığı ve ciddiyetinin “terörist örgüt” söylemiyle savuşturulamayacak kadar yükseldiği bir dönemde atılan bu adımlar ya da başlatılan süreç, Türkiye’deki siyasal iradenin sorunu çözmekten çok önalıcı ve yönlendirici yeni bir hamlesini

koşullamış gibi durmaktadır. Ancak kuşkusuz bu kesin bir gerçek olsa bile sürecin değerini düşürmez ve kendiliğinden onun dışında ya da karşısında konumlanmayı gerektirmez.

Türkiye'deki siyasal iradenin süreç içinde geliştirdiği politikalara ve attığı adımlara baktığımızda sürecin sorunu çözmeye değil, sorunu yeniden inşaaya yöneldiğine ilişkin de güçlü belirtiler bulunmaktadır.

Öncelikle AKP iktidarı, çalıştay sürecinde tıpkı Alevilere karşı yürüttüğü operasyon gibi, sözüm ona muhatap alacağı aktörü kendisi yapılandırmaya çalışmaktadır. Barış ya da çözümden yana olduğunu iddia eden her siyasal iradenin yanıtlamaktan kaçamayacağı soru şudur: Çatışan kim, muhatap kim, barışan kim? Türkiye devleti öncelikle çatışma süreci içindekileri tümüyle sürecin piyonları olarak okumayı seçmekte, sanki onlar ipleri birilerinin elinde kuklalarmış gibi tasavvur ederek, böyle olması için elinden geleni yapmaktadır. Öyle ki bu kuklalar birileri ya da birisi gel dediğinde gelecek, git dediğinde gidecektir. Hal böyle olunca, AKP hükümetinin aslında gerçek muhataplar yerine, o muhatapları devreden çıkaracak hamlelere yöneldiğini, yani muhatapları açıkça sürecin dışına atmaya ve hatta mümkünse içeriden yararlanarak imhaya yöneldiğine ilişkin bir sonucu da beraberinde getirmektedir.

Aynı şekilde AKP hükümeti sözüm ona çözüm ya da barış sürecini bir şirket zihniyetiyle, kendi köklerine işlemiş kapitalist işletme mantığıyla "işletmektedir." AKP'nin bir örgüt olarak nasıl yönetildiği düşünülürse bu daha rahat anlaşılabilir. Gerçekte ortada hiçbir pazarlık olmadığını, kimseyle pazarlığa oturmadıklarını, kimseye bir şey vermediklerini söyleyip gezerken, tam da bunu ifade etmektedirler. Hakikaten kimseye verilen bir şey yoktur somut olarak ama muhasebe defterinin bir sayfasından ötekine, bir sütunundan ötekine kalem oynatılırken nasıl bir işletmede bir anda milyonlar el değiştiriyorsa, burada da bir anlamda sorunlar, aktörler ve en önemlisi, bu oyunun canlı kanlı oyuncularını, bu ülkenin evlatlarının canı el ve yer değiştirmektedir. Hükümetin bu konudaki tasavvuru net bir biçimde açığa çıkmıştır: Türkiye'den çıkacak olanlar ya silahlarını bırakıp çıkacaklardır ya da silahlarıyla çıkıyorlarsa bu silahlarıyla birlikte bu kez, Türkiye'nin çıkarlarına uygun adım marş halinde Suriye'ye girip Esad'a karşı yürütülen kirli savaşın bir parçası, bir piyonu olacaklardır! Türkiye Kürt hareketini Suriye operasyonunda, elbette ABD ve İsrail ile birlikte, yanında, Esad'a karşı görmek istemektedir.

Kürt topluluklar buna izin verecekler midir? Ölen evlatlarının Türkiye dağlarında ya da Suriye düzlüklerinde ölmesi, Kürt topluluklar için bir şeyi değiştirecek midir? Dahası, Kürt hareketi, Kürt toplulukların siyasal iradesi olduğu iddiasının peşinde ağır bedeller ödemiş bu hareket, şimdi, Suriye’de yürütülen kirli savaş içinde, Taliban’ıydı, El Kaide’siydi gibi örgütlerin üstlendiği pozisyona benzer biçimde, Suriye halklarının cellatlığına razı olacak mıdır? Bu nedenle başta sorduğumuz soru daha da hayatileşmektedir: Kürt hareketi devletle mi barışacaktır, yoksa toplumsal bir barışın peşinde midir? Toplumsal içeriğiyle ve bunun karşılık geldiği siyasallık üzerinden barışı konuşacaksak, Kürt hareketi son derece kritik bir sınavla karşı karşıyadır: Şimdiye değin safı üzerinde söz geliştirilmeyen ya da geliştirilemeyen hareketin safının ne olacağını bekleyip göreceğiz.

AKP iktidarı şirket yönetmek derken, temsil ettiği burjuva refleksler ve buna uygun liberal anlayışı gereği, en büyük gelir kaynağı olarak da devlet kaynaklarını gördüğü için, aynı zamanda kamusal güçle donanmış bir aygıtın varlığının hep yanında olmasını ama bu aygıtta dile gelen kamusalığın da zaman zaman şiddetli yüzünü gösterse de esasen istihbari faaliyetler çerçevesi içinde sınırlanmışlığını anlamaktadır. Aynı mantık gereği süreci istihbari bir faaliyet olarak kodlamakta ve baştan beri de böyle yürütmektedir. Sürecin bu mahiyeti tam anlamıyla içinde rahatça at oynatılacak dumanlı havayı sağlamaktadır. Belirsizlik şikayetlerinin bu dumanlı havayla yakından bir ilgisi vardır ve bunun başlıca müsebbibi de öncelikle AKP hükümetidir.

AKP’nin sahip olduğu şirket mantığı gereği hükümet Kürt sorununu, hareketin yönetim kurulu başkanı olarak inşa edip kabulünü dayattığı Öcalan üzerinden dilediği gibi çözüme planları peşindedir. Bunun kısa vadede sonuç alıcı gibi görünen bir hamle olduğu kabul edilse de orta-uzun erimde barışı sağlayacak bir hamle olmadığı açıktır. Tersine bu adım esasta Kürt hareketini krize sokmak için planlanmış gibi durmaktadır. Yani her durumda iktidarın işine gelen bir hamle olduğu açıktır. Kürt sorununun Öcalan sorunu olmadığı gibi, Kürt hareketinin de Öcalan hareketi olmadığı açıktır. Unutulmamalıdır ki bu hareket bugünkü konumuna Öcalan’ın tutuklu ve hükümlü olduğu yıllar içinde, Öcalansız bir biçimde ulaşmıştır. Yani hareket Öcalansız bir hareket olarak rüştünü ispat etmiştir. Ancak elbette Öcalan’ın özellikle simgesel düzeyde yoğun bir biçimde seferber edilmesi ve artık kendi varlığını aşan bir biçimde

sembolik anlamının varlığı hareket açısından ivmelendirici olmuştur denilebilir. Ancak aynı ölçüde bu simgesel anlam giderek hareket açısından kendi ayağına vurulmuş bir pranga işlevi de üstlenebilir ki bugün iktidar tam da buna oynamaktadır. Bu haliyle Öcalan simgeciliğinden en çok yararlanan AKP iktidarındır denilebilir. Muarızının yararlandığı bu sembolik anlamı hareketin ne ölçüde sessizce izlemekle yetineceğini kimse bugünden kestiremez. Ancak kendi yarattığı sembolik dünyayı muarızının işlevsel kılmasına herhangi bir hareketin sessizce seyirci kalacağını sanmak saflık olacaktır. Bunun da açık anlamı barış süreci adı verilen sürecin asıl Kürt hareketi için, kendi içsel birlik iddialarını korumak ve sürdürmek babından, tam bir sınav alanı olduğudur.

AKP iktidarı Öcalan simgeciliğini tüm gücüyle seferber ederek barışın toplumsal bir barışa ve yeni bir siyasallığın inşasına evrilmemesi için, daha şimdiden süreci tekelleştiren söylemsel unsurları topluma boca etmektedir. Bu baptan olmak üzere, Öcalan'ın Nevruz'da okunan mesajı son derece manidardır. Aleviler ilgili mesajda tek bir noktaya takılmışlardır ve takıldıkları nokta da takılmamanın imkansız olduğu bir noktadır: İslam kardeşliği motifinin birden bire sahaya salınması. İslam kardeşliği söyleminin son derece tehlikeli bir söylem olduğunun ve tam da Kürt hareketinin yeni saflaşmaları kaldıramayacağı bir konjonktürde ortaya atıldığının, bunun siyasal anlamının beceriksizlik değilse, bambaşka bir şey olduğunun herkes farkındadır. Ancak buradan Alevilerin endişe duyması anlamlı ve haklı olmakla birlikte, bir açıdan da bu endişeler çok anlamlı değildir. Çünkü nihayetinde Öcalan'ın, yalnızca Öcalan'ın konuştuğu, Öcalan'ın ağzından başka bir aktörün konuşmadığını varsaysak bile, Öcalan'ın ağzından dile gelen İslam kardeşliği söyleminin Aleviler açısından gerçek bir tehdit olarak hiçbir karşılığı yoktur. AKP Aleviler için gerçek bir tehdit olarak devlete kesmişken, Öcalan İslam kardeşliğinden söz etti diye yeni korkular üretmek çok anlamlı değildir. Asıl bu söylemi de kapsayacak biçimde Öcalan'ın mesajının bütünlüğüne bakıldığında korkmak gerekir: Nevruz mesajı tümüyle üstten bir dille, seslendiği kesimlere kendince sınır çizgilerini işaret eden, yön veren devletlu bir dildir! Mesajdan seslenenin adı ne olursa olsun, bir devlet dilini seferber etmektedir! Bu dili çok iyi tanıyan biz Aleviler İslam kardeşliğinden değil, bu kardeşliği örgütleme iddiasındaki devletlu dilden korkarız!

Bu mesaj ne ölçüde Öcalan'ın, ne ölçüde onunla görüşmeleri yürüten

MİT'in mesajıdır, bu ayrı bir tartışma konusu; ancak MİT'in mesajı olsa bile Öcalan üzerinden bir milyon kişiye bütün dünyanın gözü önünde böyle bir dille örülmüş bir mesaj vermeyi kabul etmek –İslam kardeşliğinden söz edilsin ya da edilmesin- bir devlet aklıyla hareket edildiğinin işaretidir! Biz ne çektikse devlet aklından, devlet dininden çektik! Bu mesaj karşısında Kürt hareketinin bileşenlerinin verdiği sınav da en azından Aleviler nezdinde, ne yazık ki hiç parlak olmamıştır. İslam kardeşliği formülasyonunu bile, daha kendilerini inandıramazken, parti kürsülerinden sahiplenmeye kalkanlar kendi sembolik evrenlerinin tutsağı olmuşlardır! Üstelik bu mesajı olduğu haliyle sahiplenilenler, bizlerden daha iyi bilmektedirler ki Öcalan tarih içinde, farklı dönemlerde farklı mesajlar da vermiştir. Bu mesajlar arasındaki farklılıkları, uyum ya da uyumsuzlukları, çelişki ya da tutarsızlıkları işaret etmek bizim işimiz değil; Aleviler olarak kimsenin çetelesini tutmaya aday olmayacağız. Ancak bir yandan Alevilere ders vermeye kalkanların aynı anda böylesi bir tarihsel süreç içinde ortaya çıkan bu tehlikeli dili ne adına ve nasıl meşrulaştıracaklarını görmeyi bekleyeceğiz. Seslenen kitlenin, sözüm ona diyalog yürütülen aktörlerin mahiyeti bir mazeret olarak ileri sürülebilecektir ve sürülmüştür de; ancak bu mazeretler merakımızı gidermeye yetmiyor; bu kadar tehlikeli bir söylemin bedeli ve getirisi ne olacaktır?

Bu yetmiyormuş gibi ve bunu daha da perçinlemek üzere, sızdırılan İmralı tutanaklarında karşılaştığımız, Gayrimüslim dostlarımıza yönelik kabul edilemez ifadeler ve komplo teorilerinden güç alan bayat saptamalar biz Aleviler açısından kesinlikle kabul edilemez bir zihniyetin ürünleridir; *kardeşlik* zihniyetinin.

Devlet merkezli bir iktidar perspektifiyle Kürtlerin adını tarihe yazmak için her şey mubah mıdır ve her şeyin mubah olduğu bir tarihe yazılma sürecinden Kürt halkı ne ölçüde memnun olacaktır acaba? Kim, aksini nasıl iddia ederse etsin, kadim bir halk olarak Kürtler zaten tarihin bir parçasıdır; Kürtlerin siyasal bir varlık olarak kabulüyle tarihsel bir varlık olarak kabul ettirilmesini birbirine karıştırmamak gerekir. Kürtlerin siyasal bir varlık olarak kabul edilmemesi Kürtlerle ilgili değil, devletle ilgilidir. Öyleyse, tam da onları siyasal tarihin bir öznesi olarak saymayan devlet gibi düşünmeye başlayarak Kürtler bu tarihe nasıl yazılacaktır? Hemen söyleyelim: Türkler gibi. Bu bakımdan bu yaklaşım tam da Türkiye Cumhuriyeti'nin çocuğu ya da en iyi

öğrencilerinden birinin yaklaşımıdır. Bu yaklaşım açıkça bir *yer* arayışıdır. Makbul ve makul bir yer ve bu yere uygun bir kimlik. Ancak makbuliyet ve makuliyetin sınırlarını bir devlet ya da devletlilik zihniyeti çizdikçe neler olacağını görmek için tarihin karanlık dehlizlerine gitmeye gerek yoktur; modern Türkiye'nin tarihi herkese yeter! Sözümüzü somutlaştırmamız istenirse, Dersim'e bakın deriz. 1915 toplu kırımının ardından, on yıllarca sonra, Dersimli Ermenilerden Dersimli Alevilere gelen teşekkür üstüne düşünülmelidir deriz. Kürt hareketi eğer bu örneğe bakmak istemezse kendisini başat aktör saydığı şehirlerin sokaklarına baksın, miting meydanlarına...gereken şeyi onlar söylemektedir.

Barışın ve çözümün dilinin hali hazırdaki Türkiye Cumhuriyeti hükümetinde içselleşmiş dil olamayacağını en açık kanıtın Roboskililer vermektedir: Roboski'nin üstü örtüldükçe barış olmayacağını onlar söylemektedir zaten. Peki buna karşın, sözüm ona süreci sabote etmemek adına, Roboski katliamı TBMM'de faili meçhule terk edilirken, Roboskili annelere aynı TBMM kapısında göstermelik ve son derece cılız mı cılız bir destek vermek ne anlam taşımaktadır adeta? Sürecin, uzun, belki yıllara yayılan bir süreç olacağını hesaba katmıyorsanız, bugünden yarına barış gibi bir sonucun ortaya çıkacağını düşünüyorsanız ve bu nedenle de her tür sorunu şimdilik hele bir rafa kaldıralım politikası izliyorsanız, bunun açık anlamı başbakan gibi düşündüğünüzdür: Kardeşler arasında hesaplaşma olmaz, helalleşme olur! Yani, ölen öldüğüyle kalır! Roboskili annelerin gözünün içine bakarak bunu söyleyebilecek ve onları barışa ikna edebilecek kimse var mı?

Süreç, halının altına süpürülenlerin iyiden iyiye kabarcacağı ve böylece kardeşliğin tesis edildiğinin sanılacağı bir süreç değildir; tersine halının altındaki yığın açığa çıkarılması gereken bir süreçtir. Bunun açık anlamı da barış süreci adı verilen bu sürecin, vaat ettiğinin tersineymiş gibi görünse de, vaadini yerine getirebilmek için bir çatışma süreci olarak işlenmesi gerektiğidir. Çatışma derken elbette bir şiddet döngüsünden söz etmiyoruz. Kastettiğimiz gayet açıktır: Barış süreci herkesin herkesle ve en başta da kendisiyle yüzleşme süreci olmaksızın asla barışa ve çözüme evrilmeyecektir. Bu süreç Türklerin Türk olarak yaptıklarını unutarak değil hatırlayarak işleyebileceği bir süreçtir. Emektar bir sosyalist dostumuzun ifadesiyle Türklerin Türklerle yüzleşme sürecidir. Ancak niteliği ve araçları farklı farklı olsa da Kürt dostlarımızın da

yüzleşmesi gereken tarihsel bir anda olduğumuz açıktır. Türkler Türklerle kendini somut eylemde gösteren bir yüzleşmeye mahkûmken, Kürt hareketi daha ortada hiçbir şey yokken, şimdiden kendilerini belirgin bir çekinikliğe ve giderek siyasal soğukluğa iten, bu yanıyla her ne kadar hali hazırda bir eylemi koşullamıyormuş gibi gözükse de, yarattığı ataletin kendisinin bir eylem olduğu bir söylemle yüzleşmek zorundadır! Aksi takdirde barışa en çok hasret çeken Kürt toplulukların bu derin sessizliği, tam da sessizliğiyle önüne gelen her şeyi bir sel gibi sürükleyecektir. Öyleyse şimdi şenlik zamanıdır! Kırk küpün üst üste dizildiği bir siyasal çerçevede, en alttaki küpü muzırca, hınzırca çekmenin ve kopacak gümbürtüye çocuklar gibi gülmenin zamanı! İçimizde ne kadar tortulanmış keder varsa, gülüşlerimizin akıttığı gözyaşlarımızla çözülüp dağılsın diye...

SONUÇ

Vakfımız 2009 yılından beri gerek Alevilikle ilgili temel başlıklara ve gerekse Türkiye gündeminin temel sorunlarına, yayınladığı siyasal çerçeve metinleriyle ve düzenlediği kurultaylarla düzenli olarak müdahil olmaktadır. Hiç kimsenin birlikte yaşama olanaklarımızın temel esaslarıyla ilgili sorunlar karşısında susmak ve kenara çekilmek hakkı olmadığı gibi, hiç kimsenin de, konu Alevilikle ilgili olsun ya da olmasın, toplumsal-siyasal varlığımızın temel taşlarıyla ilgili alanlarda Alevileri yok saymaya ya da onları dışarıda bırakmaya, ikincilleştirmeye hakkı yoktur. Bu çerçevede Vakfımız Alevi çalıştayıyla ilgili önce *Kırmızı Kitabı* (Alevi Çalıştay Değerlendirme İstem ve Öneri Raporu) ve bunu takiben tamamlayıcı olarak *Aleviler Artık Burada Oturmuyor* başlığıyla hükümetin çalıştay raporuna aynı hacimde yanıt veren bir karşı raporu, devamla 2012 yılında *Mor Kitap* olarak bilinen *Anayasayı Beklerken* belgesini yayımlamıştır. Esasen adı geçen metinde Alevilerin yeni bir temel hukuksal metne nasıl yaklaşması gerektiği üzerine ilkesel bir çerçeve çizilmiştir. Yaşadığımız süreç bu metinde dile getirdiğimiz yaklaşımların ne kadar hayati olduğunu apaçık göstermiştir. Şimdi ise elinizde bu metin, *Sarı Kitap* bulunmaktadır.

Sarı, üç ana renkten biri olarak aynı zamanda ham bir renktir. İçine damlatılana göre mavi de elde edebilirsiniz, yeşil de. Bu kitap ki madem sarı kitaptır, kırmızıya, yeşile ya da siyaha dönüp dönmeyeceğini hep birlikte göreceğiz. Ancak o gün gelmeksizin de bazı şeyler aşıkardır ve rengini belli etmek için gün ışığı yeterlidir:

Kürt sorununu basit ve yalın bir biçimde bir anayasa sorunuymuş gibi takdim etmenin kendisi en başta problemlidir. Hiçbir sosyo-politik sorunu, hiçbir hukuksal metin tüketemez! Ne ölçüde tüketici bir biçimde kavradığı iddia edilirse edilsin! Kaldı ki Türkiye’de nasıl bir yeni anayasa süreci yaşandığı herkesin malumudur. Bu açıdan sorunun yeni bir anayasayla çözüleceğini ummak ve demokrasi terimiyle ilişkilendirilmiş halde hedef olarak anayasayı işaret etmek, eğer siyasal bir safdillik değilse, apaçık sorun üzerine söz geliştirenin sözünün tükendiği yerde, sorunun çözümünü ötelemekten gayrı bir

anlam taşımamaktadır.

Aynı bağlamdan olmak üzere, CHP'nin yaptığı gibi, içinde yaşanan sürecin kapalılığı, belirsizliği, istihbari niteliği vb. özellikleri gerekçe gösterilerek siyasal sahneden çekilmeye ya da benzer bir biçimde küskün bir konuma yerleşmeye çalışmak sosyo-politik varlığı inkardan gayri değildir!

Ancak bundan daha tehlikeli tutum, sürecin taşıdığı özellikler nedeniyle, Kürt hareketine yönelik saldırılar geliştirerek onların iç gerilimlerine oynamak, iç çatışmalarına yatırım yapmak ve bu doğrultuda hareketin bileşenlerini birbirine karşı konumlandırmaya ve buradan güç devşirmeye çalışmaktır. Bilinmelidir ki bu yöntem tam da AKP iktidarının başvuracağı türdendir ve böylesi bir yöntemin sonuç vermesi demek, AKP'nin çözüme ilişkin projeksiyonunun değirmenine taşıdığımız suyla kendi boynumuzu vurmaktır! Özellikle Demokratik Alevi Hareketi içinde buna dönük politikalara yer olmamalıdır! Bu bakımdan Vakfımız bu çizgiden yolunu kesin olarak ayırır!

Ne Alevi sorunu çözülürse Kürt sorunu çözülür; ne Kürt sorunu çözülürse Alevi sorunu. Tam aksine, umulmadık biçimde ve umulmadık çözüm stratejileri her iki topluluğun içinde de kendi Alevi ve Kürt sorunlarını inşa edebilir. Oysa şurası açıktır ki her iki hareketin de böylesi bir gelişmeye tahammülü yoktur ve olmamalıdır! Fetişleştirilmiş birlik ve kardeşlik anlayışının tümüyle karşısında olan Vakfımız, buna karşın iki ayrı sorun öbeğinin iki ayrı kompartıman oluşturmadığı konusunda son derece açıktır. Vakfımız hegemonyanın dayattığı ve bir hapishaneye dönüşmüş, kompartımanlaştırılmış düşünce, mücadele ve eylem biçimlerine kesin olarak karşı olduğunu beyan eder! Bölümlenmiş halde ele alındıkta, Kürt sorununun çözümü Alevi sorununun çözümüne hizmet etmeyeceği gibi, tersi de doğru olmak kaydıyla, bu sorunları ısrarla bölümlenmiş olarak sunan hegemonyanın yekpare yapısı gözden kaçırılmamalıdır. Bu yapının son derece zenginlik arz eden araçlara, yollara, yöntemlere, akla hayale gelmedik stratejilere başvurma kabiliyeti ne hegemonik ne de yekpare vasfını zan altında bırakır; aynı şekilde yekpare vasfı kendisinin iç gerilimlerden yoksun olduğu anlamına gelmediği gibi, bu hegemonyanın bütün bileşenlerine karşı aynı taktiklere başvurulacağı anlamına da gelmez.

Bu coğrafyanın Kürtler, Ermeniler, Aleviler, Süryaniler vb. zulme uğramış kadim halklarını her seslerini yükselttiklerinde kimlik siyaseti yapmakla suçlayıp birlik ve beraberliğe çağrı çıkartanlar, halkları yalnızca

kendileri üzerine söz söylemeye zorlayıp birbirleri üzerine ve birbirleriyle konuşmaktan men ediyorlar. Kimlik siyasetinin ta kendisi olan bu anlayışa karşı bizler, Aleviler olarak, barışın toplumsallığın seferber edilmesiyle başarılacağına olan inancımızı ve sürecin tam göbeğinde yer aldığımızı beyan ediyoruz. Muktedirlerin diline teslim olmamak adına bu beyanı Aleviliğin diliyle, Alevice yapıyoruz: Biz, Aleviler yüzyıllardır ölüyoruz, öldürülüyoruz. Bu toprakların cümle kadim halkları gibi. Ama hiç bu kadar öldürülebilir olduğumuza inandırılmamıştık! Her öldüğümüzde ve öldürüldüğümüzde cesedimizi sırtlar, yürür giderdik; şimdi cesedimizi kim sırtlayacak diye düşünüyoruz kara kara; Hüdayi oradan bize seslenirken: “Ölüm ölür biz ölmeyiz.” Ne zaman cesedimizi sırtlayıp gittiysek, ölüm öldü, biz ölmedik! Ve ne zaman cesetlerimiz musalla taşlarından başkalarının sırtında kalktı; biz öldük! Biz öldük ve cemevlerimizin kapıları ölen cümle evlatlarımıza açıldı; Türkü, Kürdü, Ermenisi, Süryanisiyle...Onlarla birlikte ölmüştük çünkü. Şimdi, birlikte öldüklerimizle sorunlarımız ayrı ayrı olsa da, biliyoruz ki ölümü öldürmenin vaktidir gayrı; ölümümüz nasıl birlikteyse, dirimimiz de öylece birlikte olacak! Soğuk bir politik aklın labirentlerinde değil, gerilimli, tutkulu bir aklın vicdanıyla....